หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ศึกษาการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
ชื่อและนามสกุล	นางสาวรุ่งทิวา สันติแสงทอง
แขนงวิชา	เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจานันท์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจานันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์อนุมัติให้รับการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศีลพิพัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
วันที่ 24 เดือน กันยายน พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ศึกษา นางสาวรุ่งทิวา สันติแสงทอง **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจานันท์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน รวมถึงศึกษาปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการ ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเฉพาะผู้ได้รับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) สาขาอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ยังคงมีหนี้เงินกู้คงเหลืออยู่กับธนาคาร ณ 31 มีนาคม พ.ศ.2551 (ปีบัญชี2550)

การศึกษานี้ได้ข้อมูลข้อมูลปฐมภูมิ จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและข้อมูลทุติยภูมิจากส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการวิเคราะห์วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และใช้การทดสอบด้วยเทคนิควิเคราะห์การถดถอย ได้แก่ การใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปรอิสระ มีผลต่อตัวแปรตาม หรือ การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่มีรายได้ทั้งภาคการเกษตรและรายได้นอกภาคการเกษตร อยู่ในระดับคงที่เมื่อเทียบกับรายได้ก่อนได้รับเงินกู้ และส่วนที่เหลือมีรายได้ทั้งภาคการเกษตรและรายได้นอกภาคเกษตร เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับรายได้ก่อนได้รับเงินกู้ มีเพียงส่วนน้อยมากที่รายได้ลดลง ซึ่งตัวแปรรายได้ก่อนกู้ภาคการเกษตร ค่าใช้จ่ายภาคการเกษตรการเข้ารับการอบรมจากโครงการ สามารถนำมาใช้พยากรณ์รายได้หลังกู้เงินภาคการเกษตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ได้แก่ การได้รับเงินกู้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่ได้รับการอบรมจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

คำสำคัญ การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกร การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณา เอาใจใส่อย่างยิ่ง ในการให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะจาก รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจานันท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์

ผู้เขียนขอขอบพระคุณคณะอาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประศาสน์ความรู้ให้แก่ผู้เขียน จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณไพโรจน์ รุ่งพนารัตน์ คุณเสถียร สายกันดก ที่เสียสละเวลาในการช่วยรวบรวมข้อมูล รวมทั้ง พ่อ แม่ และคนในครอบครัวทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และเป็นแนวทางให้แก่ผู้อ่าน นำไปปรับปรุง แก้ไขให้เกิดประโยชน์ต่อไป

รุ่งทิวา สันติแสงทอง

กรกฎาคม 2551

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

กิตติกรรมประกาศ ..... จ

สารบัญตาราง ..... ซ

สารบัญภาพ ..... ฌ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการศึกษา 4

วิธีการศึกษา 4

แหล่งที่มาของข้อมูล 4

ขอบเขตการศึกษา 4

สมมติฐานในการศึกษา 5

นิยามศัพท์เฉพาะ 5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

แนวคิดในการศึกษา 6

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 7

แนวคิดและทฤษฎี 7

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 11

บทที่ 3 แนวคิดแปลงสินทรัพย์เป็นทุน 14

แนวคิดการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในประเทศไทย 17

บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย 31

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 31

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 32

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 32

การวิเคราะห์ข้อมูล 33

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 34
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 35
ข้อมูลด้านรายได้ 37
ข้อมูลด้านค่าใช้จ่าย 40
ข้อมูลด้านการถือครองที่ดิน 42
ข้อมูลการได้รับสินเชื่อ 43
ข้อมูลการอบรมจากโครงการ 44
ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกร 46
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 47
สรุปการวิจัย 47
อภิปรายผล 54
ข้อเสนอแนะ 56
ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป 56
บรรณานุกรม 57
ภาคผนวก 60
ก แบบสอบถามเกษตรกร 60
ข วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมของ ธ.ก.ส. 64
ค ผลการคำนวณเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร(Chi-Square) ด้วยวิธีเปียร์สัน การถือครองที่ดินกับจำนวนเงินกู้ตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน 67
ง ตารางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อพยากรณ์ 69
ประวัติผู้ศึกษา 72

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 5.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 35
ตารางที่ 5.2 ข้อมูลด้านรายได้ 37
ตารางที่ 5.3 ข้อมูลด้านค่าใช้จ่าย 40
ตารางที่ 5.4 จำนวนการถือครองที่ดิน 42
ตารางที่ 5.5 ข้อมูลการได้รับสินเชื่อ 43
ตารางที่ 5.6 ข้อมูลการอบรมจากโครงการ 44
ตารางที่ 6.1 การเปลี่ยนแปลงรายได้ ภาคการเกษตรเมื่อได้รับเงินกู้ 48
ตารางที่ 6.2 การเปลี่ยนแปลงรายได้ นอกภาคการเกษตรเมื่อได้รับเงินกู้ 50
ตารางที่ 6.3 การเปลี่ยนแปลงรายได้ ภาคการเกษตรเมื่อได้รับการอบรม 52
ตารางที่ 6.4 การเปลี่ยนแปลงรายได้ นอกภาคการเกษตรเมื่อได้รับการอบรม 53

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 วัฏจักรแห่งความยากจนเบื้องต้น 10
ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนในการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน 22
ภาพที่ 3.2 แสดงการเกิดและความสำคัญของนวัตกรรม 26

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลในอดีตที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในชนบทซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ และเป็นกลุ่มที่ประสบปัญหาในการดำรงชีวิต เนื่องจากขาดโอกาสและขาดปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิต

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ที่ดำรงชีวิตอยู่ในชนบทและมีฐานะยากจน โดยคาดว่าประชาชนกว่าร้อยละ 27 ถึง 36 หรือประมาณ 11-13 ล้านคนของคนที่อาศัยในชนบทมีรายได้ต่ำกว่าระดับยากจน (โสภิณ ทองปาน อ้างอิงใน Sussangkarn 1992:9) ซึ่งรัฐบาลจำเป็นที่จะยกรายได้และความเป็นอยู่ของประชาชนที่เป็นเกษตรกรกลุ่มนี้ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด และถือว่าเป็นภาระสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นจุดเริ่มต้นของความพยายามที่รัฐบาลต้องใช้กลไกต่างๆในการแก้ไขปัญหาความยากจน

จากความพยายามดังกล่าวจึงเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนา เริ่มตั้งแต่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504-2509) แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 2 (พ.ศ.2510-2514) แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519) เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจและในช่วงกลาง แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 3 เริ่มมีปัญหาเรื่องการขยายตัวของรายได้ ปัจจัยการผลิต และที่ดิน จึงเริ่มให้ความสำคัญกับปัญหาความยากจน แผนพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการแก้ปัญหาความยากจน และมีการปฏิบัติอย่างแท้จริง เริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) หลังจากนั้นก็ไม่มีความชัดเจนจนเกิดปัญหาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ที่ได้ข้อสรุปว่าเศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน ซึ่งจะทำให้นำไปสู่การกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งก็คือแผนพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นหลักนั่นเอง

การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 เป็นผลทำให้นโยบายของรัฐบาลเน้นการกระตุ้นการฟื้นตัวของเศรษฐกิจซึ่งเป็นปัญหาหลัก

ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร สมัยแรก (พ.ศ.2544-2547) ได้มีแนวคิดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา จึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความยากจนหลายนโยบาย ได้แก่

1. พักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย 3 ปี เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร
2. ก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาทเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ประชาชน
3. จัดตั้งธนาคารประชาชนเพื่อกระจายการเข้าถึงแหล่งทุนให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อย

นโยบายของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนหลายมาตรการด้วยกันหนึ่งในมาตรการเหล่านั้นคือการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของเกษตรกรและประชาชน จึงได้ประกาศนโยบายเพิ่มเติมคือนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่ขาดแคลนเงินทุนสามารถที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น เพื่อนำเงินทุนไปใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และเกิดการจ้างงาน มีผู้ประกอบการรายใหม่ๆเกิดขึ้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแนวทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนโดยให้มีผลบังคับใช้อย่างเต็มระบบในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547 ซึ่งนโยบายดังกล่าวรัฐบาลได้มอบหมายให้ส่วนราชการที่เป็นผู้ดูแลทรัพย์สินของรัฐ หารือกับสถาบันการเงินทั้งของรัฐบาลและเอกชนเพื่อให้ประชาชนได้นำทรัพย์สินหรือสิทธิต่างๆนำมาเป็นหลักประกันสำหรับการกู้เงินจากสถาบันการเงินได้

ในช่วงแรกของโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน สถาบันการเงินของเอกชนไม่มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดความเสี่ยงในการดำเนินงาน รัฐบาลจึงมอบหมายให้ส่วนราชการที่กำกับดูแลทรัพย์สินที่จะเข้าโครงการหารือกับสถาบันการเงินของรัฐในการดำเนินการตามโครงการ โดยมอบหมายให้ ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) หาแนวทางช่วยเหลือประชาชนได้มีโอกาสใช้ทรัพย์สินต่างๆ ที่มีอยู่นำมาเป็นทุนหรือเป็นหลักประกันเงินกู้ เพื่อนำเงินมาใช้ในการประกอบอาชีพ ขยายการลงทุน

ในส่วนของเกษตรกรรัฐบาลได้มอบหมายให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)ได้ประสานงานกับส่วนราชการที่ดูแลทรัพย์สินประเภทที่ดินของรัฐเพื่อให้เกษตรกรนำสิทธิการทำประโยชน์มาเป็นหลักประกันเงินกู้

1. ธ.ก.ส.ร่วมกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ให้สิทธิแก่ผู้มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-28 ส.ป.ก.4-01) นำมาเป็นหลักประกันเงินกู้
2. ธ.ก.ส.ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ให้สิทธิแก่ผู้ที่มีหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (ก.ส.น.3) นำมาเป็นหลักประกันเงินกู้
3. ธ.ก.ส.ร่วมกับกรมพัฒนาสังคมละสวัสดิการให้สิทธิแก่ผู้ถือหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ(น.ค.1) นำมาเป็นหลักประกันการกู้เงิน
4. ธ.ก.ส.ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชให้สิทธิแก่ผู้เช่าพื้นที่จำหน่ายสินค้า และบริการของกรมอุทยานแห่งชาติมาเป็นหลักประกันการกู้เงิน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)ได้ร่วมกับส่วนราชการโดยเฉพาะสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ให้เกษตรกรที่มีเอกสารแสดงสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก.4-01) ได้นำมาเป็นหลักประกันเงินกู้เพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพเป็นจำนวนมากกว่า 2,003 ล้านบาท เงินกู้ส่วนใหญ่จะเป็นเงินกู้ระยะยาวที่มีอายุการชำระหนี้คืนมากกว่า 5 ปี

ต่อมาในสมัยรัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2549 ให้ยกเลิกสำนักงานแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2550 โดยให้องค์กรดังกล่าวหมดอายุการดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2550 และให้สถาบันการเงินที่ดำเนินโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนอยู่นั้นประสานกับส่วนราชการที่กำกับดูแลที่ดินของรัฐที่เกษตรกรได้นำมาเป็นหลักประกันเงินกู้เอง ทำให้สถาบันการเงินได้ให้ความสำคัญต่อโครงการดังกล่าวน้อยลง ประกอบกับธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้สถาบันการเงินใช้ระบบบัญชีใหม่ตามมาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศซึ่งทำให้สถาบันการเงินต้องมีภาระในการกันสำรองตามกฎหมายเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) ก็ดำเนินโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนต่อไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนว่ามีการเปลี่ยนแปลงรายได้เป็นอย่างไร เงินทุนที่ได้รับก่อให้เกิดผลผลิตหรือเพิ่มรายได้มากน้อยเพียงใด การศึกษานี้น่าจะเกิดประโยชน์ต่อรัฐบาลที่มุ่งเน้น การแก้ไขปัญหาความยากจน เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการเงินที่ให้เงินกู้ และเกิดประโยชน์แก่เกษตรกรที่จะได้รู้ถึงการลงทุน และผลตอบแทนที่ได้รับจะคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน
2. ศึกษาปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการ

1.3 วิธีการศึกษา

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีตั้งไว้ข้างต้น การศึกษาจึงเป็นวิธีการวิเคราะห์วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา **(Descriptive Method)** ได้แก่การใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ตารางแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่ทำให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงรายได้หลังจากได้รับเงินทุนจากการเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

1.4 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ข้อมูลทุติยภูมิ อาศัยข้อมูลจากส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยข้อมูลรายชื่อเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนแปลงสินทรัพย์เป็นทุนจาก สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดศรีสะเกษ ข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)สาขาขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ข้อมูลข้อตกลงระหว่างส่วนงานในโครงการจากสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน และข้อมูลจากการศึกษางานวิจัยวรรณกรรมและรายงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเฉพาะผู้ที่ได้รับสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาขุนหาญ จ.ศรีสะเกษ ที่มีหนี้เงินกู้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2551 (ปีบัญชี 2550)

1.6 สมมติฐานในการศึกษา

1. การเข้าถึงแหล่งทุนจะทำให้เกษตรกรสามารถลงทุนเพิ่มขึ้น แล้วทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
2. โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเพิ่มความสามารถให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่มีอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ ทำประมง เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งผู้ที่ได้รับเอกสารแสดงสิทธิ์การทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ปก.

2. เงินกู้ หมายถึง เงินกู้ที่ ธ.ก.ส.ให้เกษตรกรกู้ไปเป็นค่าใช้จ่ายหรือเป็นค่าลงทุน โดยมีกำหนดชำระคืนตามสัญญา

3. รายได้การเกษตร หมายถึง รายได้ที่เป็นเงินสดจากการขายผลผลิตทางการเกษตรทุกชนิดในระยะเวลา 1 ปี

4. รายได้นอกภาคเกษตร หมายถึง รายได้ที่เป็นเงินสดที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากการขายผลผลิตทางการเกษตร

5. หนี้ค้างชำระ หมายถึง หนี้เงินกู้ที่เกษตรกรกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหรือค่าลงทุนและไม่สามารถส่งชำระทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยตามกำหนดระยะเวลาในสัญญากู้

9. รายจ่ายการเกษตร หมายถึง รายจ่ายที่เป็นเงินสดที่ใช้ในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร

10. รายจ่ายนอกภาคเกษตร หมายถึง รายจ่ายอื่นๆในครัวเรือน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการอุปโภค บริโภค ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ค่าเล่าเรียนบุตร และค่าใช้จ่ายอื่นที่นอกเหนือจากการเกษตร

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรที่ได้รับเงินกู้จากการเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

2.ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

3.ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ว่าการเข้าถึงแหล่งทุนทำให้เกษตรกรสามารถลงทุน ปรับปรุงการเกษตรได้จริงแล้ว จะเป็นข้อมูลตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่ยกเลิกไปนั้นน่าจะนำมาทบทวนเพื่อกลับมาใช้ได้อีกหรือไม่

1.9 แนวคิดในการศึกษา

จากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์เมื่อบุคคลภายในประเทศมีทุนเพิ่มขึ้นแล้วจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เมื่อเกษตรกรมีทุนเพิ่มขึ้นจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้จะศึกษากรณีของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเมื่อเกษตรกรมีทุนเพิ่มขึ้นแล้วเกษตรกรนำเงินทุนไปใช้ตามวัตถุประสงค์ก็จะส่งผลให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น

บทที่ 2
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและแนวคิด

2.1.1.ทฤษฎีความเจริญเติบโตอย่างสมดุล (Balanced Growth Theory)

หมายถึง การลงทุนพร้อม ๆ กันหลาย ๆ ด้านให้มีความสอดคล้องสนับสนุนกัน ทั้งในด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม สินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้าประเภททุน สินค้าเข้าและสินค้าออก อุปสงค์และอุปทานของระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานด้วย

ผู้มีแนวคิดทางด้านนี้ ได้แก่ แรกนาร์ เนอร์กเซ (Ragnar Nurkse) กล่าวว่า "การลงทุนจะต้องกระทำขึ้นในทุกส่วนของระบบเศรษฐกิจโดยพร้อมเพรียงกันเพื่อขจัดปัญหาตลาดที่มีขนาดเล็ก แรกนาร์ เนอร์กเซ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบสมดุล ทั้งนี้ เพราะว่าประเทศด้อยพัฒนาที่จะทำให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยอาศัยความต้องการจากภายนอกประเทศในการซื้อสินค้าพื้นฐานนั้นเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ดังนั้น การส่งสินค้าออกไปขายในตลาดระหว่างประเทศจึงไม่สามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาได้ แต่ต้องไม่หมายถึงประเทศด้อยพัฒนาทั้งหมด บางประเทศอาจอยู่ในข่ายยกเว้น เช่น คูเวต และอิรัก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม งานสำคัญที่ต้องทำ ก็คือการเพิ่มผลผลิตเพื่อขายทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดที่อื่น ๆ ด้วย เพราะตลาดภายในแคบและคนไม่มีอำนาจการซื้อ ทั้งยังไม่เป็นระบบตลาดที่สมบูรณ์เหมือนประเทศที่พัฒนาแล้วด้วย ดังนั้น การแก้ปัญหา คือ ต้องทำการลงทุนแบบสมดุล คือ มีการอุตสาหกรรมหลาย ๆ ด้าน คนก็จะได้งานทำมากขึ้น สามารถผลิตได้เพิ่มขึ้น มีเงินลงทุนมากขึ้น ปรับปรุงเทคนิคให้ก้าวหน้าได้ อำนาจการซื้อของคนสูงขึ้น โดยวิธีการดังกล่าว การผลิตและการซื้อสินค้าต่าง ๆ กันจะสนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกันอันเป็นการขยายตลาดให้กว้างขึ้น การพัฒนาอุตสาหกรรมก็เป็นไปได้และทำให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า และโทรทัศน์ ที่สำคัญยิ่งคือความสามารถในการออมทรัพย์ของประชากร ดังนั้น การที่จะมีโครงการพัฒนาและดำเนินการให้โครงการเป็นไปได้นั้น จำเป็นที่จะต้องใช้ทุนอย่างมากมายในตอนต้นเพื่อผลักดันเข้าสู่กระบวนการพัฒนา เปรียบเทียบกับการแล่นขึ้นจากพื้นดินของเครื่องบินที่ต้องใช้ความเร็วและพลังงานอย่างมาก และจะต้องทำเป็นแผนงานการลงทุนที่มีความครอบคลุม (comprehensive

investment program) โดยจะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานให้ครบถ้วนพอเพียงไว้รองรับการลงทุนดังกล่าวด้วย และทุนที่ใช้คงต้องได้มาจากต่างประเทศ ส่วนแรงงานนั้นได้จากภายในประเทศ

อย่างไรก็ตาม การนำเอาแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในประเทศกำลังพัฒนาอาจมีปัญหาบางประการที่สำคัญ คือ ประเทศเหล่านี้มีทรัพยากรไม่พอเพียงที่จะใช้ในการพัฒนาหลาย ๆ ด้านหรือทุกด้านดังกล่าว ทางออกที่หลาย ๆ ประเทศทำกัน ก็คือ การแสวงหาทรัพยากรเพื่อใช้ในการพัฒนาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศที่พัฒนาแล้ว และส่วนมากจะเป็นการกู้เงิน เมื่อกู้มามาก ความสามารถในการใช้หนี้มีน้อยก็อาจทำให้เป็นปัญหาระยะยาวได้ ในด้านของการจัดการเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักในการที่จะพัฒนาให้ทุกด้านไปด้วยกันได้อย่างสอดคล้องต้องกัน ทั้งนี้จะต้องทำให้ส่วนประกอบทุกอย่างเปลี่ยนแปลงและดำเนินไปให้ถูกต้องสอดคล้องทั้งด้านสถานที่ เวลา ปริมาณ และคุณภาพ มีการจัดการและการควบคุมที่ดีมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการลงทุน และการดำเนินการต่าง ๆ ในเรื่องการลงทุนตามแบบสมดุลนี้

2.1.2.ทฤษฎีการสะสมทุน(Capital Accumulation)

ทฤษฎีการสะสมทุนหรือทฤษฎีการลงทุนในลักษณะนี้ เป็นไปตามตัวแบบความเจริญเติบโต ฮาร์รอด-โดมาร์ (Harrod-Domar Growth Model) ซึ่งมีแนวความคิดที่สำคัญ คือ

1. การลงทุนจะเพิ่มขึ้น เมื่อประเทศมีการออมสูงขึ้น
2. การลงทุนเท่ากับการออมและเป็นเงื่อนไขทำให้เกิดความเจริญเติบโต
3. อัตราการออมจะเป็นปฏิภาคโดยตรงกับอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเป็นปฏิภาคผกผันกับอัตราส่วนระหว่างทุนกับผลผลิตที่ใช้ในการผลิตต่อหน่วย
4. การลงทุนจะทำให้เกิดการผลิตสูงขึ้นซึ่งเป็นผลทางด้านการมีสิ่งของ เครื่องใช้ สินค้า และบริการมากตามไปด้วย
5. การลงทุนทำให้คนมีรายได้ และมีความต้องการที่จะบริโภคและอุปโภค รวมทั้งทำให้มีการลงทุนต่อไปอีกด้วย
6. การลงทุนตามแนวความคิดดังกล่าวนี้ ถือว่า ระบบเศรษฐกิจมีเพียงสาขาเดียว มีการจ้างงานเต็มที่ไม่มีการเสื่อมราคาของทุน และไม่มีการค้าขายระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนี้ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของผลผลิต ปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพของการผลิต ข้อสมมติฐานของ ฮาร์รอด-โดมาร์ มีดังนี้

1. ระบบเศรษฐกิจมีเพียงสาขาเดียว (single sector)
2. ไม่มีการเสื่อมราคาของทุน
3. ไม่มีการค้าขายระหว่างประเทศ
4. มีการจ้างงานเต็มที่

2.1.3.ทฤษฎีความเจริญเติบโตของ มหาลูโนบิส (Mahalunobis) ซึ่งเชื่อเหมือนกับ ฮาร์รอด-โดมาร์ คือ "การลงทุนจะเพิ่มขึ้นได้เมื่อประเทศมีอัตราการออมสูงขึ้น และการส่งออกที่เพิ่มขึ้นนี้จะมีผลทำให้ระดับรายได้ประชาชาติและการบริโภคสูงขึ้นด้วย"

ทฤษฎีนี้พิจารณาถึงระบบเศรษฐกิจ 2 สาขาหลัก คือ

1.สาขาที่ผลิตปัจจัยประเภททุน

2.สาขาที่ผลิตสินค้าเพื่อการบริโภค

ทฤษฎีนี้เน้นการผลิตปัจจัยประเภททุนมาก

2.1.4 ทฤษฎีแรงผลักดันสำหรับการพัฒนา (Big Push) ของ Rosenstein – Roden ได้เสนอว่าสำหรับประเทศด้อยพัฒนานั้น การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องใช้ทุนขนาดใหญ่ ในตอนเริ่มแรก เพื่อผลักดันให้เข้าสู่กระบวนการพัฒนา เพราะไม่เช่นนั้นก็อาจไม่เพียงพอที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ซึ่งมีอยู่ในประเทศด้อยพัฒนาได้ จึงมีการลงทุนโดยการกู้ยืมเงินระหว่างประเทศเพื่อการลงทุนขนาดใหญ่ในด้านพัฒนาอุตสาหกรรมหลายๆด้านพร้อมกัน เพื่อได้พึ่งพาอาศัยการใช้ทุนประเภทสาธารณูปโภครวมกัน โรเซนสเตน โรดัน นอกจากสนับสนุนการพัฒนาแบบผลักดันแล้วยังเห็นว่า การลงทุนหลาย ๆ ด้านอย่างพร้อมเพรียงกันนี้จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น แผ่กระจายไปทุกสาขาในระบบเศรษฐกิจ มีผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีความต้องการในสินค้าต่าง ๆ ด้วย

โรเซนสเตน โรดัน ได้เสนอทฤษฎีแรงผลักดันสำหรับการพัฒนา โดยอธิบายเหตุผลว่าประเทศด้อยพัฒนานั้นมีปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนามากมายหลายอย่าง กล่าวคือ การขาดแคลนนักลงทุนที่มีความสามารถ ขาดแคลนทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการลงทุน รวมทั้งขาดแคลน

2.1.5 ทฤษฎีการพัฒนาแบบไม่สมดุล (Unbalanced Growth) เนื่องจากข้อบกพร่องของทฤษฎีการพัฒนาแบบมีดุลยภาพ เฮิร์ชแมน Hirschman(1957) จึงได้เสนอทฤษฎีของการพัฒนาซึ่งมีข้อเสนอในทางตรงกันข้าม คือ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้อยพัฒนานั้น ควรเริ่มจากการลงทุนพัฒนาขนานใหญ่ ในสาขาเศรษฐศาสตร์หรือสาขานำการพัฒนาในสาขาอื่น เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนา รัฐบาลควรลงทุนพัฒนาในสาขาใดจะต้องคำนึงถึงผลในการชักนำให้เกิดอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบการอื่นๆ ตามมา เช่น อุตสาหกรรมประเภทผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยอาจใช้วัตถุดิบหรือชิ้นส่วนจากต่างประเทศ

2.1.6 ชูลท์ (T.W.SchultZ) กล่าวว่า ทักษะและความรู้ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์จัดว่าเป็นทุนรูปหนึ่ง และมีความสำคัญต่อกระบวนการในการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับทุนในรูปอื่นๆ การลงทุนทางด้านการศึกษาจึงเป็นการลงทุนเพื่อสร้างสมทุนมนุษย์ ซึ่งช่วยทำให้มนุษย์ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น(อ้างในเทียนฉาย กีระนันทน์ 2530 :44)

2.1.7 พอล แซมมวลสัน (Paul A. Samuelson) ให้ความเห็นว่า สำหรับประเทศกำลังพัฒนาเนื่องจากคนที่มีการศึกษาย่อมสามารถทำงานให้เกิดผลผลิตได้มากกว่าคนที่ไม่มีการศึกษา ดังนั้นควรจัดงบประมาณให้แก่การศึกษาและโครงการต่างๆ ที่มุ่งหมายลดความไม่รู้หนังสือทุกอย่างให้มากขึ้น การจัดการศึกษาก็ไม่ควรมุ่งเพียงเพื่อให้อ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่จะต้องอบรมในด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมให้แก่พลเมืองด้วย ควรส่งคนที่มีสติปัญญาดีไปศึกษาในต่างประเทศทางด้านวิศวกรรมศาสตร์และทางธุรกิจให้มาก เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือปรับปรุงทรัพยากรให้ดีขึ้น และส่งผลต่อความจำเริญทางเศรษฐกิจของระบบเศรษฐกิจนั้นโดยตรง

2.1.8 ตามแนวคิดของ Gerald M.Meier และ Robert E.Baldwin เกี่ยวกับการสะสมทุน (Capital accumulation) การสะสมทุนเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ ในการสะสมทุนนี้จำเป็นต้องมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเอง 3 ประการคือ

1) การมีขนาดของการออมที่แท้จริงเพิ่มขึ้นเพื่อว่าบรรดาทรัพยากรทั้งหลายนอกจากจะถูกนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคแล้ว ยังสามารถนำส่วนที่เหลือไปใช้เพื่อการอื่นได้อีก

2) กลไกด้านสินเชื่อและการคลังเพื่อว่าผู้ลงทุนสามารถจัดหาทุนมาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรได้

3) ลักษณะของการลงทุนเองเพื่อว่าทรัพยากรต่างๆ จะถูกนำมาใช้ในการผลิตสินค้าทุนมากขึ้น

การสะสมทุนในประเทศที่กำลังพัฒนากระทำได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากประเทศเหล่านี้ประสบกับปัญหา" วัฏจักแห่งความยากจน" ซึ่งทำให้ระดับการพัฒนาต่ำ วัฏจักรแห่งความยากจนนี้มีทั้งวัฏจักรแห่งความยากจนเบื้องต้น ดังนี้

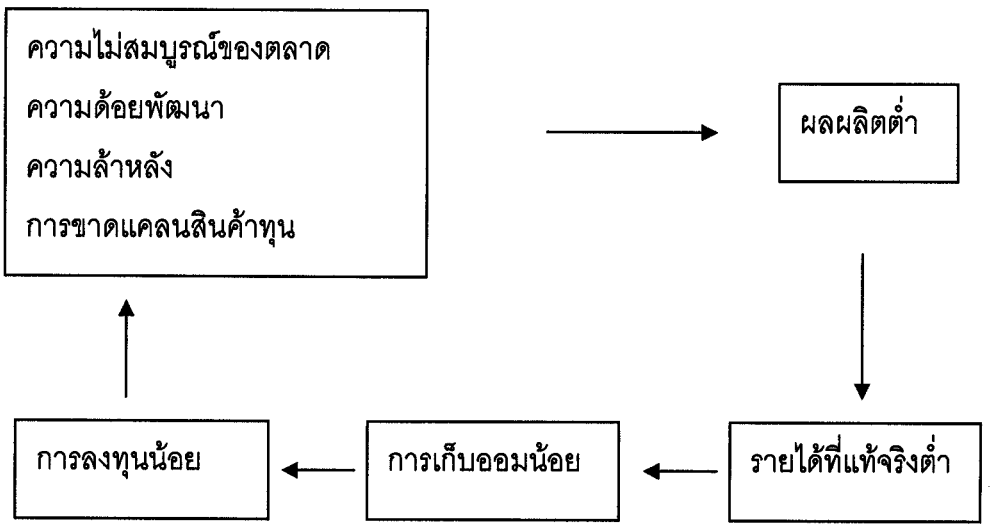

ภาพ 2.1 ภาพแสดงวัฏจักรแห่งความยากจนเบื้องต้น

2.1.9ทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจของ อาร์เธอ หลุยส์ (Arthur Luis) หลุยส์ แบ่งภาคการผลิตออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคการผลิตนายทุนและภาคการผลิตเพื่อยังชีพ โดยที่ภาคการผลิตเพื่อยังชีพเป็นภาคที่มีแรงงานทำงานอยู่จำนวนมากและไม่จำกัด และสาขานั้นเป็นสาขาที่ยากจน กลไกของการพัฒนาจึงต้องพยายามให้สาขาการผลิตนายทุนขยายตัว เพื่อจะรับแรงงานส่วนเกินจากภาคการผลิตเพื่อยังชีพมาใช้ เมื่อแรงงานส่วนเกินเข้ามาทำงานก็จะทำให้มีรายได้สูงขึ้น และเศรษฐกิจโดยส่วนรวมก็จะขยายตัว

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลพื้นฐาน

มัลลี วัชรานนท์ (2529:36) ได้ศึกษาเรื่องการกู้หรือไม่กู้ยืมหรือไม่กู้ยืมเงินของเกษตรและแหล่งเงินกู้ พบว่า การกู้ยืมเงินของเกษตรกรในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดินและในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่า มีเกษตรกรกู้ยืมเงินเพิ่มขึ้น สำหรับเกษตรกรที่กู้ยืมเงินนั้น ส่วนมากจะกู้จาก ธ.ก.ส. รองลงมากู้ยืมจากพ่อค้า นายทุน แหล่งที่เกษตกรกู้ยืมเงินน้อยที่สุดคือ กลุ่มเกษตรกร และ ส.ป.ก. แสดงว่าหลังจากการปฏิรูบที่ดินแล้ว เกษตรกรที่กู้เงินมีจำนวนมากขึ้นกว่าก่อนปฏิรูปที่ดิน แหล่งสินเชื่อส่วนใหญ่คือ ธ.ก.ส. รองลงมาคือพ่อค้า นายทุน เช่นเดียวกัน แต่เกษตรกรที่กู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส.มีจำนวนเพิ่มขึ้นมากกว่า และมีบางส่วนได้กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ปฏิรูปที่ดิน และ ส.ป.ก. ซึ่งเป็นแหล่งสินเชื่อที่เพิ่งมีขึ้นหลังจากการปฏิรูปที่ดิน จะเห็นได้ว่าหลังจากการปฏิรูปที่ดินแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากแหล่งสินเชื่อของรัฐมากขึ้น

สาโรช อังสุมาลินและคณะ (กรกฎาคม 2546) ได้ศึกษาความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบท พบว่าสินเชื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนในชนบท ครัวเรือนที่ทำการเกษตรแบบก้าวหน้า ทำเป็นการค้า มีความต้องการสินเชื่อมากกว่าครัวเรือนที่ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม/พื้นฐาน ระบบการเพาะปลูก/กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้หลายเดือน/หลายครั้งในรอบระยะเวลา 1 ปี มีความต้องการสินเชื่อน้อยกว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อย หรือลักษณะการไหลเข้าของรายได้จะมีผลต่อความต้องการสินเชื่อ

เนติวิช ศิริพาณิชย์ (2521:56-60) ได้ศึกษาความคาดหวังของ เกษตรกรต่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่าเกษตรกรส่วนมากมีปัญหาการประกอบอาชีพ โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ ขาดเงินทุน ที่ดินไม่พอทำกิน ราคาผลผลิตต่ำ การจำหน่ายผลผลิตไม่สะดวก ปัญหาดอกเบี้ยที่ต้องไปกู้พ่อค้าคนกลาง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเป็นกรด อัตราการเช่าที่ดิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปที่ดิน

และส่วนใหญ่คาดหวังสภาพชีวิตความเป็นอยู่ด้านด้านการบริการต่างๆของรัฐจะดีกว่าเดิม หลังจากที่ได้รับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สมพร อิศวิลานนท์ และเดชรัต สุขกำเนิน (2541) ผลการศึกษาพบว่าความยากจนของครัวเรือนเกษตรกรมีประมาณหนึ่งในห้า ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด โดยพบว่าครัวเรือนที่ยากจนที่สุดเป็นกลุ่มครัวเรือนที่ถือครองที่ดินขนาดเล็ก ขาดการศึกษา ประกอบอาชีพทำนาในพื้นที่นาน้ำฝน และพบว่ารายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในระเทศไทยจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะที่สำคัญได้แก่ การถือครองที่ดิน ข้อจำกัดของทรัพยากรน้ำ และในการแก้ไขปัญหาความยากจนหรือการทำให้รายได้ของเกษตรกรขนาดเล็กเพิ่มขึ้นควรพัฒนาเกษตรกรไปสู่การประกอบกิจการผลิตพืชหลายๆ อย่าง โดยมีแหล่งน้ำในฟาร์มของตนเอง สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรน้ำและจัดการน้ำในไร่นา ตลอดจนการปรับปรุงศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในครัวเรือนเพื่อการพัฒนาตนเองและกิจกรรม การผลิตครัวเรือน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

รศ.ดร.อรพรรณ ณ บางช้าง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2548:29-33) โครงการจัดทำรายงานความเหมาะสมสินทรัพย์เพื่อการแปลงเป็นทุน ภายใต้โครงการจัดทำบัญชีงบดุลแห่งชาติเพื่อศึกษาความมั่นคั่งของชาติ ได้ศึกษาการบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของรัฐบาล สิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการควบคู่กับการขยายขอบเขตของสินทรัพย์ที่จะเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน คือ การวางกระบวนการแก้ไขปัญหาและระงับข้อพิพาทนอกศาล(Clearing House) ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด และควรมีการทำแผนการใช้ที่ดินชาติ เนื่องจากมีการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสมและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม รัฐบาลต้องมีการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน(Zoning) การคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มาตรการทางภาษีเพื่อจำกัดหรือจูงใจในอนาคตหากมีปริมาณและความหลากหลายของสินทรัพย์ยังเพิ่มขึ้น ควรเตรียมการพัฒนาตลาดของสินทรัพย์ด้อยสิทธิ เพื่อให้การจัดการหนี้สินและสินทรัพย์เหล่านี้โดยเฉพาะที่ดินมีความคล่องตัวและได้รับการยอมรับมากขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนทั้งระบบ

อิสราภรณ์ ชัยกุณา(2549) ได้เสนอบทความเศรษฐกิจการเกษตรเรื่องการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนว่า การแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศไทยโดยเฉพาะเกษตรกรนั้น ต้องมีการศึกษาปัญหาที่เกษตรกรประสบแล้วจัดทำเป็นโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาตั้งแต่การจัดการทรัพยากรดินและน้ำ โดยยึดหลักปรัชญาการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน ก่อนแล้วจึงไปสู่การสร้างโอกาสด้วย" ทุนและตลาด โดยไม่ลืมที่จะพัฒนาองค์ความรู้ที่จะช่วยให้เกษตรกรมีการพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้ายั่งยืนต่อไป ในการจัดการด้านทุนนั้น จะต้องมีการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สินของ

เกษตรอย่างเร่งด่วน เริ่มจากการโอนหนี้นอกระบบให้เข้ามาอยู่ในความดูแลและของ ธ.ก.ส. โดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งมีโครงการพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกร ให้มีความสามารถในการทำการเกษตรต่อไป เมื่อมีการผ่อนคลายเรื่องหนี้สินที่เป็นปัญหาแก่เกษตรแล้ว จะมีการหาแหล่งทุนให้เกษตรได้เข้าถึงมากขึ้นเพื่อเพิ่มศักยภาพเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรมากขึ้น ดังนั้นนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนจึงเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้ยากไร้เข้าถึงแหล่งทุนในระบบมากขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่มีอยู่ในการพัฒนาอาชีพต่อไป

ศักดิ์ศิริ ธูปวงศ์ (2548) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเพื่อเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน สองในสาม ยื่นกู้เงินมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47 ปี เกือบทั้งหมดมีสถานะภาพสมรส ส่วนมากมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน มีรายได้เฉลี่ย 105,038.00 บาทต่อปี และเกือบทั้งหมดมีหนี้สิน แหล่งนี้สินคือ ธ.ก.ส. จำนวนที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.4-01 เฉลี่ย 28 ไร่ เกษตรกรเกินครึ่งปลูกข้าวโพด เกือบครึ่งหนึ่งเลี้ยงโคนม เกษตรกรมากกว่าสองในสามเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และมากกว่าสองในสามได้รับข้อมูลข่าวสารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนจากเจ้าหน้าที่ เกษตรกรทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยกับการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนทั้งในด้านนโยบายและการดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในเขตปฏิรูปที่ดิน และมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ทำให้การจัดระบบเอกสารสิทธิมีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของสถาบันการเงิน การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนทำให้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก.4-01 มีความถูกต้องเชื่อถือได้ เกษตรกรที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร และเกษตรกรทั้งสองกลุ่มที่มีปัญหาเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.4-01 การประเมินสินทรัพย์เบื้องต้น การประชาสัมพันธ์ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การพัฒนาศักยภาพการเกษตรและการติดต่อสถาบันการเงิน

บทที่ 3
แนวคิดแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

แนวคิดการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน นายเฮอร์นานโด เดอ โซโต (Hernando De Soto) นายเฮอร์นานโด เดอ โซโต ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นประธานสถาบันเพื่อเสรีภาพและประชาธิปไตย (The Institute for Liberty and Democracy : ILD) มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ กรุงลิม่า ประเทศเปรู นายเฮอร์นันโด เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยนิตยสาร TIME ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2542 ได้ยกย่องให้เป็น 1 ใน 5 ของนักนวัตกรรมดีเด่นในแถบลาติน อเมริกา และยังได้รับรางวัล The Milton Friedman Prize for Advancing Liberty ประจำปี 2547 ซึ่งจะมอบให้แก่บุคคลผู้มีผลงานในการอำนวยการให้มวลมนุษย์มีเสรีภาพเพิ่มขึ้น นอกจากดำรงตำแหน่งเป็นประธานของสถาบัน ILD แล้ว นายเฮอร์นันโด เดอ โซโต ยังเป็นที่ปรึกษาส่วนตัวของ นายอัลแบร์โต้ ฟูจิโมริ(Alberto Fujimori) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งเปรู นายเฮอร์นันโด เดอ โซโต เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันแนวความคิดสมัยใหม่เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนในประเทศเปรู โดยสาเหตุความยากจนเกิดจากประชาชนขาดกรรมสิทธิในทรัพย์สินอย่างเป็นทางการ (Formal Property Rights) มีแต่ทุนที่ตายแล้ว (Dead Capital) คือเป็นเจ้าของทรัพย์สินจำนวนมาก แต่มิได้มีกรรมสิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทรัพย์สินเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนเป็น "ทุนที่ตายแล้ว" ไม่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการผลิตอย่างเต็มที่ ยุทธวิธีที่สำคัญคือ การดึงทรัพย์สินที่อยู่นอกกฎหมาย (Extralegal Property) มาเป็นทรัพย์สินที่ถูกต้องตามกฎหมาย (รังสรรค์ ,2547) นายเฮอร์นันโด เดอ โซโต ผสมผสานแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และการเมืองได้อย่างลงตัว ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเปรู พัฒนาและก้าวไปสู่อีกมิติหนึ่งที่ทันสมัยไม่น้อยหน้าไปกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว

ความสำคัญของระบบทรัพย์สินอย่างเป็นทางการ (Formal Property Systems)

นายเฮอร์นานโด เดอ โซโต (Hernando De Soto) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบทรัพย์สินอย่างเป็นทางการไว้ว่า ระบบจัดการทรัพย์สินที่เป็นทางการ (Formal Property System) นี้ทำให้ชาติตะวันตกสามารถบริหารจัดการทุนได้เอง ซึ่งไม่มีที่ไหนในโลกนี้ทำได้ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในโลกที่ 3 และประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์ อิทธิพลของทรัพย์สินทั้ง 6 ด้านมีรายละเอียดดังนี้

อิทธิพลของทรัพย์สิน ประการที่ 1 ทำให้ศักยภาพทางเศรษฐกิจของทรัพย์สินเข้มแข็ง (Fixing the Economic Potential of Asset)

กฎหมายด้านทรัพย์สินเปิดโอกาสให้ชาวตะวันตกใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มคุณค่ามากกว่าคุณค่าทางกายภาพของทรัพย์สินนั้น ๆ คุณค่านั้นก่อให้เกิดศักยภาพทางเศรษฐกิจและเพิ่มคุณภาพทางสังคม สิทธิครอบครองทรัพย์สินที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นบันไดให้ทรัพย์สินทุกชนิดในโลกนี้สามารถแปลงเป็นทุนได้ แต่ทรัพย์สินนั้นต้องมีศักยภาพในตัวของมันเอง

อิทธิพลของทรัพย์สิน ประการที่ 2 การรวบรวมข้อมูลทุกอย่างให้เป็นระบบเดียว (Integrating Dispersed Information into One System)

ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่ในประเทศกำลังพัฒนาและคอมมิวนิสต์ ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิการครอบครองทรัพย์สิน และเป็นเรื่องที่ยากมาก ที่จะทำให้ทรัพย์สินถูกต้องตามกฎหมายได้ เหตุผลที่ลัทธิทุนนิยมประสบความสำเร็จในตะวันตก เพราะทรัพย์สินส่วนใหญ่ในชาติตะวันตกเป็นทรัพย์สินที่มีสิทธิครอบครองถูกต้องและเป็นระบบเดียวกันทั้งหมด

อิทธิพลของทรัพย์สิน ประการที่ 3 ทำให้ทุกคนมีความรับผิดชอบ (Making People Accountable)

การรวมตัวกันของระบบทรัพย์สินอย่างเป็นทางการภายใต้ระบบกฎหมายเดียวกัน ช่วยยกระดับสิทธิความเป็นเจ้าของที่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้พ้นจากอิทธิพลในท้องถิ่น เจ้าของสิทธิสามารถนำทรัพย์สินมาเข้าสู่ระบบกฎหมายที่เป็นสากล ทำให้สะดวกและง่ายต่อการจัดการ ช่องว่างของกฎหมายเป็นสิ่งที่บอกให้รู้ว่าทำไมคนในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศคอมมิวนิสต์ไม่สามารถทำกำไรในทรัพย์สินได้จากคนแปลกหน้า และไม่ได้รับความเชื่อถือ การรับประกันหรือบริการด้านอื่น ๆ เพราะเขาจะทำสัญญากับเฉพาะคนรู้จัก หรือเพื่อนบ้านเท่านั้น คนที่ไม่มีทางเลือกมักถูกเอาเปรียบในโลกของนักลงทุนใหม่ ขณะที่คนในประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถทำสัญญาในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ แต่มูลค่าเริ่มแรกที่สูง เพราะได้เพิ่มค่าหลักประกัน ค่าสิทธิการจำนอง ซึ่งเป็นรูปแบบของการป้องกันของกลุ่มคู่สัญญา

อิทธิพลของทรัพย์สิน ประการที่ 4 ทำให้ทรัพย์สินนั้นสามารถแลกเปลี่ยนได้ (Making Assets Fungible)

สิ่งที่สำคัญมากที่สุดของระบบทรัพย์สินอย่างเป็นทางการ คือ การแปลงทรัพย์สินให้มีค่ามากกว่าลักษณะทางกายภาพของทรัพย์สิน ทำให้ง่ายต่อการรวม การแบ่ง การเคลื่อนย้ายที่รวดเร็ว โดยใช้แนวคิดและตัวกระตุ้นทางธุรกิจ ซึ่งทำให้ทรัพย์สินนั้นสามารถแลกเปลี่ยนได้ สามารถเลือกช่องทางที่เหมาะสมในการแปรเปลี่ยนได้ ทรัพย์สินที่เข้าสู่ระบบของทรัพย์สินอย่าง

เป็นทางการ เป็นการมอบสิทธิความเป็นเจ้าของแต่ก็จะได้เงินทุนกลับมา ซึ่งสามารถนำไปทำประโยชน์ได้อีก ชาวตะวันตกสามารถนำทรัพย์สินของเขาเข้าสู่ระบบแล้วทำให้เกิดมูลค่าจากหลากหลายวิธี ขณะที่กลุ่มประเทศในโลกที่ 3 ยังไม่สามารถทำได้และตกเป็นเหยื่อของประเทศที่พัฒนาแล้ว

อิทธิพลของทรัพย์สิน ประการที่ 5 เป็นการสร้างเครือข่ายของประชาชน (Networking People)

จากการนำทรัพย์สินไปแลกเปลี่ยนเป็นทุน ทำให้เกิดการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เริ่มจากข้อมูลของเจ้าของสู่ทรัพย์สิน จากทรัพย์สินสู่ที่อยู่ และ ความเป็นเจ้าของสู่การถือครองตามกฎหมาย ระบบจะช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่าย ระบบทรัพย์สินที่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากข้อมูลส่วนบุคคลสู่เครือข่าย ระบบทรัพย์สินที่ถูกต้องอย่างเป็นทางการ จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ระบบของทรัพย์สินเปรียบเสมือนระบบการเดินรถไฟ รถไฟเดินทางจากสถานีหนึ่งไปอีกสถานีหนึ่งโดยไม่สามารถออกนอกเส้นทางได้ เหมือนกับทรัพย์สินที่เปลี่ยนมือจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งภายใต้ระบบ ซึ่งมีความปลอดภัยเช่นกัน

อิทธิพลของทรัพย์สิน ประการที่ 6 เป็นการป้องกันการติดต่อทางธุรกิจ (Protecting Transaction)

ทำไมระบบทรัพย์สินที่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นเปรียบเหมือนเครือข่าย คำตอบคือข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินได้ถูกบันทึกไว้อย่างต่อเนื่องเช่น ชื่อทรัพย์สิน โฉนด สัญญา ได้ถูกพรรณนารายละเอียดทั้งหมดที่เป็นลักษณะเฉพาะของทรัพย์สิน ชาติตะวันตกจะมุ่งเน้นที่ระบบรักษาความปลอดภัยของการติดต่อทางธุรกิจ โดยอนุญาตให้ประชาชนที่จะเคลื่อนย้ายทรัพย์สินจำนวนมาก ๆ สามารถทำการติดต่อทางธุรกิจได้โดยไม่ต้องเห็นทรัพย์สินจริง เนื่องจากข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บอย่างเป็นระบบ แตกต่างจากกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ เช่นพ่อค้านำหมูไปซื้อขายในตลาด แต่กลุ่มประเทศตะวันตกทำกันซื้อขายสิทธิในตัวของหมูผ่านตัวแทนในตลาด เขาสามารถทำการติดต่อค้าขายในปริมาณมาก ๆ โดยไม่ต้องกังวลกับระบบรักษาความปลอดภัยของธุรกิจ

แนวคิดการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนในประเทศไทย

พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ถูกโจมตีค่าเงินบาทจนต้องยอมลดค่าเงิน ปัญหาที่ตามมาคือสินเชื่อที่ภาคสถาบันการเงินที่ระดมปล่อยกู้ไปก่อนหน้านี้ ไม่สามารถเรียกเก็บหนี้ได้จนกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performing loans : NPLs) หรือหนี้เสีย รัฐบาลได้เข้าไปช่วยเหลือโดยใช้เงินจากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน แต่เนื่องจากปัญหาการขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรงของระบบสถาบันการเงินยากแก่การแก้ไข นำมาซึ่งการสั่งปิดธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2545 รัฐบาลได้ใช้นโยบายการเงินแบบกำหนดเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อ (Inflation Targeting) (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2546) ผ่านกลไกของอัตราดอกเบี้ยเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านราคาและอัตราเงินเฟ้อ มาตรการทางด้านภาษี การบริหารงบประมาณแบบขาดดุล การเร่งขยายตลาดส่งออก รณรงค์การท่องเที่ยว ผลของการแก้ไขปัญหาทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศเริ่มดีขึ้น ใน พ.ศ. 2546 สภาพคล่องในระบบสถาบันการเงินทั้งธนาคารของรัฐบาลและเอกชนมีอยู่สูง ดังนั้นแนวทางที่รัฐบาลจะกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงต่อไป คือการดึงสภาพคล่องส่วนเกินออกจากระบบสถาบันการเงิน โดยการปล่อยกู้ให้ภาคการผลิตที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโครงการบ้านเอื้ออาทร และโครงการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน

จุดเริ่มต้นของการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน เกิดขึ้นหลังจากการมาเยือนเมืองไทยของนายเฮอร์นันโด เดอ โซโต เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 รัฐบาลกำหนดนโยบายการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้ยากจน ผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยใช้ทรัพย์สินที่ครอบครองหรือได้รับอนุญาตให้ใช้จากหน่วยงานของรัฐตามกฎหมาย เป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเพื่อนำไปลงทุน โดยประสานความร่วมมือกับสถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อพิจารณาจัดหาเงินทุนเฉพาะที่จะก่อให้เกิดกระบวนการสร้างงาน สร้างรายได้ กระตุ้นให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ ทำให้เกิดความมั่นคงแก่ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

เพื่อให้นโยบายการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนของรัฐบาลเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ได้มีการจัดตั้งสำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน ตามประกาศในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน (องค์การมหาชน) และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน พ.ศ. 2546 (สำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน, 2546) โดยมีนายปีติพงษ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา เป็นผู้อำนวยการสำนักงานแปลงสินทรัพย์เป็นทุนคนแรก และคนถัดมา คือ นายนที ขลิบทอง ดำรง (สำนักงานแปลงสินทรัพย์เป็นทุนถูกยกเลิกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550) และ สำนักงานฯ มีบทบาทและหน้าที่ในการประสาน สั่งการ ติดตาม กำกับการทำงานของหน่วยงานเจ้าภาพที่รับผิดชอบแต่ละทรัพย์สิน

อันได้แก่ กรมที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงกรุงเทพมหานคร กรมทรัพย์สินทางปัญญา การเคหะแห่งชาติ กรมธนารักษ์ และติดต่อประสานความร่วมมือกับสถาบันการเงินที่จะให้กู้ อันได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME Bank) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารทหารไทย เป็นต้น และดูแลภาพรวมการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนทั้งระบบ

การดำเนินงานตามนโยบายการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน ได้มีการกำหนดแผนงานและขั้นตอนต่าง ๆ ไว้ ระหว่างหน่วยงานของรัฐและสถาบันการเงินในรูปของข้อตกลงภายในกรอบระยะเวลาดำเนินงาน 5 ปี พ.ศ. 2547 – 2551 ซึ่งสำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนจะต้องสร้างความเข้าใจกับผู้ประกอบการ และผู้ต้องการเข้าถึงแหล่งทุนได้ทราบถึงความตั้งใจของรัฐบาลที่จะจัดหาทุนในระบบเพื่อการพัฒนาและเพิ่มผลผลิตทางเศรษฐกิจ ตลอดจนได้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพในการใช้เงินทุน

ความหมายของการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน (Asset Capitalization)

การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เป็นการนำสินทรัพย์ที่ยังมิได้นำมาใช้ประโยชน์ หรือมีค่าทางเศรษฐกิจน้อย มาสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า Securitization ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการระดมทุนโดยนำสินทรัพย์ที่มีกระแสรายรับในอนาคต อาทิเช่น รายได้จากการให้เช่าหรือการให้เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ ลูกหนี้เช่าซื้อ ตลอดจนลูกหนี้บัตรเครดิต มาโอนให้กับนิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special purpose vehicle: SPV) เพื่อให้ SPV นำสินทรัพย์มาหนุนหลังหลักทรัพย์ที่จะจำหน่ายแก่นักลงทุน โดยอาจอยู่ในรูปของตราสารหนี้ (Securitized debt) หรือ อยู่ในรูปตราสารทุนที่เรียกว่ากองทุนอสังหาริมทรัพย์ (Property fund) ซึ่งเป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด (สำนักนโยบายระบบการเงิน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2549)

การแปลงทรัพย์สินเป็นทุน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ปัญหาความยากจน คือการขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน เพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย รัฐบาลหาช่องทางที่จะเพิ่มทุนโดยนำทรัพย์สิน เช่นที่ดิน สิทธิการเช่า เช่าซื้อ หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่สาธารณะ เครื่องจักร และทรัพย์สินทางปัญญา มาแปลงเป็นทุน แต่ผู้ที่จะแปลงทรัพย์สินจะต้องเป็นผู้ที่มีขีดความสามารถในการที่จะประกอบอาชีพ และมีแนวโน้มที่จะเติบโตในอนาคต เพราะหากนำทรัพย์สินแปลงเป็นทุนแต่ธุรกิจมีผลประกอบการไม่ดี ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้กับสถาบันการเงิน และในที่สุดก็จะเกิดผลเสียกับสถาบันการเงิน และเจ้าของทรัพย์สิน ดังนั้นเพื่อการแปลงทรัพย์สิน

เป็นทุนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่รัฐบาลธุรกิจต้องมีแผนงานและโครงการที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน (องค์การมหาชน) ได้ให้คำจำกัดความ การแปลงทรัพย์สินเป็นทุน หมายถึง การบริหารจัดการทรัพย์สินของรัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือมีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ อันจะเป็นการสร้างโอกาสแก่ประชาชนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ สามารถนำทรัพย์สินดังกล่าวมาแปลงให้เป็นทุน เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการสร้างงาน สร้างรายได้ รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

หลักการสำคัญของกระบวนการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน

1. การจัดระบบเอกสารแสดงสิทธิ ให้เป็นที่ยอมรับของสถาบันการเงิน และเป็นเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ โดยเอกสารแสดงสิทธิต้องมีความชัดเจนและสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครองสิทธิได้แบบมีเงื่อนไข (Conditional Right on Legal Document) โดยรัฐสามารถกำกับและควบคุมการโอนสิทธิ (Transferable) ได้

2. การประเมินราคาทรัพย์สิน จะต้องพัฒนาระบบกลไกและบุคลากรที่ทำหน้าที่ประเมินราคาและมูลค่าของทรัพย์สินประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับมูลค่าทางการตลาด (Market Value) และ มูลค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Value)

3. การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพย์สิน ซึ่งผู้ถือครองทรัพย์สินหรือใช้ประโยชน์จากเอกสารแสดงสิทธิ และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพย์สิน โดยการทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะทรัพย์สินที่เป็นที่ดินและทรัพย์สินทางปัญญา

ทรัพย์สินที่ใช้แปลงเป็นทุน ทรัพย์สินที่มีความสำคัญที่จะใช้ประโยชน์เพื่อให้เป็นทุน มี 5 ประเภท ดังนี้ (สำนักงานแปลงทรัพย์สินเป็นทุน, 2546)

ประเภทที่ 1 ที่ดินและทรัพย์ติดกับที่ดิน ได้แก่ ส.ป.ก. 4-01 ก.ส.น.3 นค.1 ก.ย.ท.2 มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และกรมที่ดิน

ประเภทที่ 2 สัญญาเช่า เช่าซื้อ ได้แก่สัญญาเช่า เช่าซื้อ ของผู้เช่าอาคารเคหะแห่งชาติ บ้านเอื้ออาทร ที่ราชพัสดุทั่วไประเทศ พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ที่ดินและอาคารศาสนสมบัติกลาง ตลาดในกรุงเทพฯ ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ การเคหะแห่งชาติ กรมธนารักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ประเภทที่ 3 หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่สาธารณะ และหนังสือรับรองอื่น ได้แก่ หนังสืออนุญาตรับรองของผู้ค้าในตลาดเอกชน ผู้ประกอบการในที่หรือทางสาธารณะของกรุงเทพมหานคร พื้นที่สาธารณะของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในเขตเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมถึงใบอนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรุงเทพมหานคร และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมประมง

ประเภทที่ 4 ทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั่วประเทศ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (การค้นพบสิ่งที่จะนำไปสู่ความรู้ใหม่ ๆ ทางภูมิศาสตร์) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ประเภทที่ 5 เครื่องจักร ได้แก่ เอกสารจดทะเบียนเครื่องจักรของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กทั่วประเทศ ใบรับรองอื่น ๆ เช่น อาชญาบัตร ใบรับรองคุณภาพสินค้า ทะเบียนเครื่องมือประมง เป็นต้น มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม

นอกเหนือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วยังมีสถาบันการเงิน และธนาคารต่าง ๆ ที่สนองตอบนโยบายการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน ได้แก่

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) เป็นผู้ดูแลทรัพย์สินที่ดิน ธนาคารออมสินดูแลทรัพย์สินทางปัญญา
- ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ธพว.)ดูแลเรื่องการจดทะเบียนเครื่องจักร
- ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย ดูแลทรัพย์สินประเภทสัญญาเช่า ทรัพย์สินของรัฐ
- ธนาคารอาคารสงเคราะห์และธนาคารออมสินเป็นผู้กระจายสินเชื่อ

นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำศูนย์ข้อมูลกลางที่ถูกต้องทันสมัยสำหรับการดำเนินการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน และใช้เป็นข้อมูลประกอบการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน และขจัดปัญหาความซ้ำซ้อนในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน

นโยบาย กรอบทิศทาง และแนวทางการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน

คณะรัฐมนตรีได้กำหนด นโยบาย กรอบทิศทาง และแนวทางการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน ดังนี้ (สำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน, 2546)

1.เร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ สัญญาเช่า หนังสืออนุญาต

2.มีการประเมินทรัพย์สินที่ถูกต้องและเป็นธรรม

3.มีระบบระงับข้อพิพาทนอกศาล (Clearing House)

4.ให้มีฐานข้อมูลกลาง

5.มีข้อตกลงกับสถาบันการเงิน

6.การแก้ไขระเบียบและกฎหมาย

7.การจัดทำแผนปฏิบัติการ

8.ให้มีการศึกษานโยบายในระยะยาว

การเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ผู้ประกอบการทำการตรวจสอบทรัพย์สินที่ตนถือครองอยู่ไม่ว่าจะเป็น ที่ดิน ทรัพย์ที่ติดกับที่ดิน สัญญาเช่า เช่าซื้อ หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่สาธารณะ เครื่องจักร และทรัพย์สินทางปัญญา และพิจารณาคัดเลือกแหล่งเงินทุน อันได้แก่สถาบันการเงินต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับทรัพย์สินที่ตนถือครอง หากทรัพย์สินยังไม่มีเอกสารสิทธิที่ถูกต้อง จะต้องดำเนินการติดต่อกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่ดินยังไม่มีเอกสารสิทธิ ต้องไปติดต่อกรมที่ดินให้ออกเอกสารสิทธิหรือโฉนดที่ดินที่ถูกต้อง หลังจากนั้นนำเอกสารสิทธิมาเสนอต่อสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินจะพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ คุณสมบัติของผู้ประกอบการ ควบคู่กับทรัพย์สินที่นำมาค้ำประกัน หากได้รับการอนุมัติตกลงทำสัญญา แต่ถ้าไม่อนุมัติต้องไปปรับปรุงคำขอ หรือปรับปรุงแผนธุรกิจให้มีความน่าเชื่อถือ และเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นลูกหนี้ต้องชำระหนี้เมื่อครบกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ หากไม่สามารถชำระหนี้ได้จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงผู้สวมสิทธิใหม่ ซึ่งขั้นตอนในการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนจะแสดงดังรูปต่อไปนี้

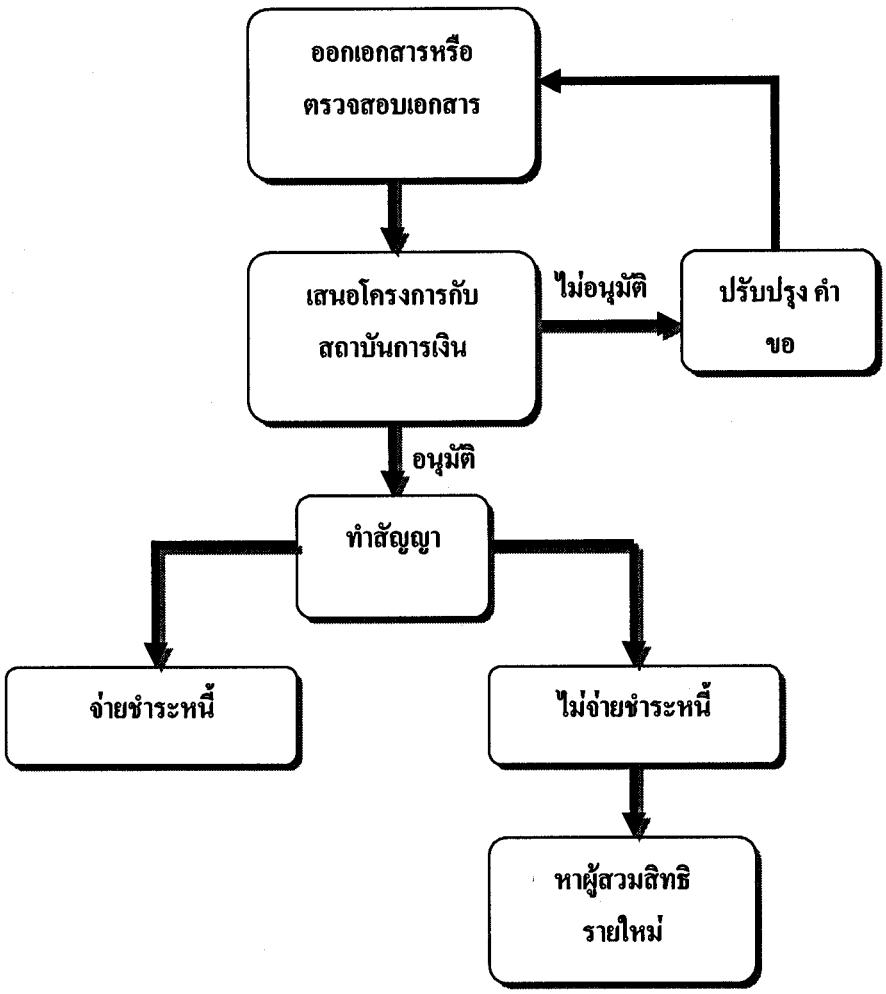

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนในการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน

ที่มา : ดัดแปลงจาก *กระบวนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน (องค์การมหาชน)*

ทั้งนี้ ภาครัฐคาดว่าการดำเนินนโยบายแปลงทรัพย์สินเป็นทุนจะช่วยให้ผู้ประกอบการ SMEs และ OTOP จะสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เนื่องจากมีหลักประกันในการค้ำประกันเงินกู้ ช่วยให้ผู้ประกอบการมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานและขยายธุรกิจได้

ทรัพย์สินที่ผู้ประกอบการ SMEs สามารถนำมาแปลงเป็นทุน ตามนโยบายมีอยู่ 5 ประเภท ได้แก่ ที่ดินและทรัพย์ที่ติดกับที่ดิน สัญญาเช่า เช่าซื้อ หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่สาธารณะ เครื่องจักร และทรัพย์สินทางปัญญา

สำหรับ SMEs แล้ว ถือว่าทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์สินที่ไม่ต้องใช้เงินลงทุนเพื่อให้ได้มา แต่เกิดจากผู้ประกอบการเอง ในการคิดค้น ประดิษฐ์ ทดลองสร้างสรรค์งานที่แปลกใหม่ ไม่เหมือนใคร ใช้นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเพิ่มมูลค่า (Value

Added) ให้แก่ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ให้มีความแตกต่างจากคู่แข่ง ดังนั้นทรัพย์สินทางปัญญา จึงเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญ โดยแปรเปลี่ยนความคิดหรือภูมิปัญญาที่มีอยู่แล้วให้เป็นเงินทุน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำเงินทุนนั้นไปพัฒนา ต่อยอดทางธุรกิจ ได้ต่อไป

แนวคิดของทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property)

รัฐบาลมียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อยกระดับขีดความสามารถเชิงการแข่งขันของประเทศ ด้วยการสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ที่มีศักยภาพดำเนินธุรกิจ (High Potential) สนับสนุนการดำเนินงานด้านบริหารจัดการ ด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้านระบบบัญชี และอื่น ๆ รวมถึงการจดทะเบียนสิทธิบัตร ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเอง จนสามารถเข้าระดมเงินทุน (Equity Financing) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) อีกทั้งเป็นการพัฒนาตลาดทุน (Capital Market) ของประเทศให้เกิดความเข้มแข็ง และเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาระบบการเงินของประเทศต่อไป ดังนั้น ทรัพย์สินทางปัญญาจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ประกอบการที่จะใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ในการขอรับการช่วยเหลือทางด้านการเงินจากสถาบันการเงิน

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้ให้คำจำกัดความของ ทรัพย์สินทางปัญญา หมายถึง การสร้างสรรค์ทางปัญญาของมนุษย์ซึ่งแสดงออกในรูปแบบใดก็ตาม ทรัพย์สินทางปัญญานี้อาจเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่นความคิด แนวคิด กรรมวิธี ความรู้ หรือทฤษฎีทรัพย์สินทางปัญญายังอาจปรากฏในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่นงานประดิษฐ์ สินค้า งานสร้างสรรค์ หรือสื่อรูปแบบอื่นที่จับต้องได้

ทรัพย์สินทางปัญญาสามารถนำมาเข้าในโครงการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มลิขสิทธิ์

- ลิขสิทธิ์ หมายถึง งานสร้างสรรค์ในสาขาวรรณกรรม ศิลปกรรม ดนตรี หรือผลงานทางวิทยาศาสตร์
- ลิขสิทธิ์ข้างเคียง
- โปรแกรมคอมพิวเตอร์
- ฐานข้อมูล

2. กลุ่มทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดสินค้าอุตสาหกรรมนำมาใช้ประโยชน์ได้ ได้แก่

- สิทธิบัตร หมายถึงหนังสือสำคัญที่รัฐบาลออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ หรืออนุสิทธิบัตร
- แบบผังภูมิของวงจรรวม
- เครื่องหมายการค้า
- ความลับทางการค้า
- ชื่อการค้า
- สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การคุ้มครองทางกฎหมาย

ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์ที่กฎหมายให้สิทธิคุ้มครอง โดยให้ประโยชน์การผูกขาดแก่เจ้าของสิทธิ โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม

<u>กลุ่มที่ 1</u> ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการออกหนังสือสำคัญจากกรมทรัพย์สินทางปัญญาให้การคุ้มครองได้แก่ สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และการออกแบบผังภูมิวงจรรวม อายุคุ้มครองของสิทธิบัตรประเภทสิ่งประดิษฐ์มีระยะเวลา 20 ปี สิทธิบัตรอื่น ๆ อนุสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าและการออกแบบผังภูมิวงจรรวมมีอายุคุ้มครอง 10 ปี

<u>กลุ่มที่ 2</u> ทรัพย์สินทางปัญญาที่กฎหมายให้การคุ้มครองโดยไม่ต้องมีการออกหนังสือสำคัญ แต่หากจะขอนำไปเป็นหลักค้ำประกันการกู้เงินก็สามารถยื่นหลักฐานขอออกหนังสือค้ำประกันได้ ทรัพย์สินทางปัญญากลุ่มนี้ ได้แก่

- ลิขสิทธิ์ มีการคุ้มครองตลอดอายุผู้สร้างสรรค์ และคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์เสียชีวิต
- ความลับทางการค้า ได้รับการคุ้มครองตราบเท่าที่ความลับนั้นยังเป็นความลับอยู่
- สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นการคุ้มครองตลอดไปหากได้รับการขึ้นทะเบียน
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย เป็นการคุ้มครองโดยการขอขึ้นทะเบียนและจัดเก็บเป็นฐานข้อมูล และได้รับการคุ้มครองตลอดไปทั้งนี้เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเรื่องใหม่ในระบบการเงินของประเทศไทย การประเมินมูลค่า ยังทำได้ค่อนข้างยากและต้องใช้เวลา รวมถึงมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญามีปัจจัยอย่างอื่นเป็นองค์ประกอบในการกำหนดมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาอยู่ด้วย สถาบันการเงิน กำหนดให้ใช้ทรัพย์สินทางปัญญาใน 3 ประเภท คือ **สิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และ**

ลิขสิทธิ์ เป็นต้นแบบ (Prototype) ของการนำทรัพย์สินทางปัญญามาแปลงเป็นทุน เพื่อการดำเนินการในนโยบายการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนบรรลุเป้าหมาย

คุณค่าของทรัพย์สินทางปัญญา

ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิ่งที่ยากแก่การประเมินคุณค่า คุณค่าของทรัพย์สินทางปัญญาผู้บริโภคเป็นผู้กำหนด ทางด้านสถาบันการเงินจะประเมินจากศักยภาพในการสร้างรายได้ของทรัพย์สินทางปัญญานั้น ๆ สินค้าบางประเภทต้นทุนในการผลิตสูง มีกรรมวิธีที่ยากซับซ้อน แต่ไม่สามารถขายได้ในราคาสูงเท่ากับสินค้าอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีต้นทุนในการผลิตต่ำ แต่สามารถขายได้ในราคาสูง เช่น วีซีดีเพลง เทปเพลง ทั้ง ๆ ที่ต้นทุนของวัตถุดิบอย่างเช่น แผ่นวีซีดี ราคาถูกมาก ราคาที่สูงนั้นเกิดจาก เนื้อร้อง ทำนองเพลง เสียงร้อง ซึ่งล้วนแต่เป็นความสามารถของนักประพันธ์เพลง รวมถึงความสามารถของนักร้อง จัดว่าเป็นทุนทางความคิดหรือทุนทางปัญญา หรือหากเป็นสินค้าประเภทเดียวกัน แต่แตกต่างกันที่การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ความสะดวก ความทันสมัย หรือมีการทำการตลาดที่ดีกว่า ก็จะสามารถขายได้ในราคาที่สูง เช่น ร้านกาแฟโบราณที่ขายกันทั่วไปตามหมู่บ้าน ชุมชน กับ ร้านกาแฟ ชื่อ "บ้านไร่กาแฟ" ด้วยรสชาติที่เข้มข้น รวมไปถึงการออกแบบร้าน และแผนการตลาดที่เน้นการนำเสนอแบบไทย ๆ ทำให้บ้านไร่กาแฟมีเอกลักษณ์โดดเด่นไม่เหมือนใครนำเสนอแบบภูมิปัญญาไทยอย่างแท้จริง ส่งผลให้ธุรกิจมีผลประกอบการที่ดี จนทำให้ตราสินค้า และเครื่องหมายการค้า "บ้านไร่กาแฟ" มีคุณค่าจัดได้ว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ดังนั้นการประเมินคุณค่าของทรัพย์สินทางปัญญาจึงไม่มีรูปแบบ หรือกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ประดิษฐ์ หรือผู้คิดค้น ในการนำเสนอทรัพย์สินทางปัญญานั้นให้มีคุณค่าเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับสถาบันการเงินเพื่อใช้ในการทำธุรกรรมต่อไป

นวัตกรรมบ่อเกิดแห่งทรัพย์สินทางปัญญา

ในสภาวะที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในปัจจุบัน การที่จะเอาชนะคู่แข่งได้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากพนักงานในการคิดค้น พัฒนานวัตกรรมที่แปลกใหม่ ทั้งในรูปของผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อสนองตอบความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็วเหนือคู่แข่ง ดังนั้นนวัตกรรมจึงเป็นอาวุธที่ใช้ต่อสู่กับคู่แข่งได้

นวัตกรรม คือ สิ่งที่จำเป็นในการสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน และเป็นสิ่งที่เพิ่มคุณค่า ช่วยสร้างโอกาส ทำให้องค์การสามารถอยู่รอดได้ โดยองค์การต้องนำเสนอสิ่งที่มีความแตกต่าง แปลกใหม่ (Berlardo, 2002:71)

Peter F. Drucker ได้ให้คำนิยามของนวัตกรรมในมุมมองของผู้ประกอบการว่า นวัตกรรม คือ เครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการในการแสวงหาประโยชน์และโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อสร้างธุรกิจและบริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง (พันธุ์อาจ ชัยรัตน์, 2547)

หากจะแบ่งประเภทของนวัตกรรม สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

- **กลุ่มนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation)** หมายถึง ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ถูกผลิตขึ้นในเชิงพาณิชย์ที่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น หรือเป็นสิ่งใหม่ในตลาด ซึ่งสามารถแบ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้หรือสินค้าทั่วไป และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้หรือการบริการ เป็นต้น

- **กลุ่มนวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation)** ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแนวทางหรือวิธีการผลิตสินค้าหรือบริการในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม ได้แก่ นวัตกรรมกระบวนการทางเทคโนโลยี (Technological Process Innovation) และนวัตกรรมกระบวนการทางองค์กร (Organizational Process Innovation) เป็นต้น

ในการสร้างนวัตกรรม ผู้ประกอบการต้องเริ่มจากการเรียนรู้ การค้นคว้าทดลอง หรือการประดิษฐ์ จากความคิดของตนเอง จนออกมาเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีนวัตกรรมที่แปลกใหม่จากความแตกต่างของนวัตกรรมทำให้นำมาสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันด้านผลิตภาพ ดังแสดงในภาพ 3.2

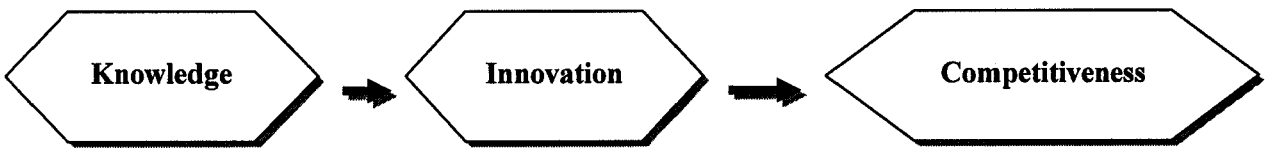

ภาพที่3. 2 แสดงการเกิดและความสำคัญของนวัตกรรม

ที่มา : ดัดแปลงมาจาก **Alberto Carneiro.** ***Journal of Knowledge Management; 04: 2 2000; pp. 87-98***

แนวคิดการแปลงทะเบียนเครื่องจักรเป็นทุน

นโยบายการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนมีจุดมุ่งหมายต้องการจะช่วยผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่ครอบครองเครื่องจักรขนาดเล็ก ที่ไม่สามารถนำไปเป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน สามารถเข้าถึงแหล่งทุน โดยเจ้าของเครื่องจักรที่กฎหมายได้กำหนดบัญชีให้สามารถจดทะเบียนได้ 107 ประเภท (สำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน, 2546) สำหรับการนำเครื่องจักรมาแปลงทรัพย์สินเป็นทุนนั้น เปิดโอกาสให้กับผู้ประกอบการทุกประเภท และกิจการอื่น ๆ เช่น โรงพยาบาล โรงแรม สถานออกกำลังกาย ขนส่งมวลชน สวนสนุก ร้านถ่ายภาพ ห้องบันทึกเสียง ที่มีเครื่องจักร รวมถึงเครื่องครัว หม้อไอน้ำ ลิฟต์ เป็นต้น สามารถเข้าร่วมติดต่อขอจดทะเบียนเครื่องจักรกับสำนักงานทะเบียนเครื่องจักร กรมโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อจะนำหนังสือรับรองการขอทะเบียนใช้เป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินต่อไป โดยมีเอกสารสำคัญที่ใช้ในการจดทะเบียนฯ เช่น ใบเสร็จรับเงิน หนังสือรับรองการขายเครื่องจักร Invoice และเอกสารที่ทางราชการกำหนด ก่อนการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักร ทางกรมโรงงานอุตสาหกรรมตรวจสอบเครื่องจักรว่าได้นำไปจำนำกับสถาบันการเงินใดบ้างกับระบบฐานข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม หลังจากนั้นจะแจ้งให้ทางสถาบันการเงินที่ทำสัญญาจำนำ ไว้ให้ทราบ

การประเมินราคาเครื่องจักร

กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะร่วมมือกับธนาคารในการกำหนดแนวทางการประเมินราคาเครื่องจักรที่จะใช้เป็นหลักประกัน โดยพิจารณาราคาเครื่องจักรเมื่อซื้อ หรือราคาปัจจุบัน สภาพของเครื่องจักร ในบางครั้งสถาบันการเงินต้องการทรัพย์สินอื่นในการกู้ร่วม เช่น ที่ดิน อาคาร ดังนั้นสถาบันการเงินจะต้องตรวจสอบความเหมาะสมทั้งที่ดินสิ่งปลูกสร้างรวมถึงเครื่องจักร โดยเฉพาะเครื่องจักรจะตรวจสอบทั้งมูลค่า เทคโนโลยี และคุณภาพของสินค้าที่ผลิตมาจากเครื่องจักร หลังจากนั้นจะนำข้อมูลต่าง ๆ ไปวิเคราะห์ความเป็นไปได้

ในการประเมินราคาเครื่องจักร มีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น เรื่องของกำลังแรงม้าเครื่องจักร เพราะผู้มาจดทะเบียนมักจะจดกำลังแรงม้าที่ต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจากกำลังแรงม้ามีผลทางภาษี ยิ่งกำลังแรงม้าสูง ภาษีต้องเสียสูงด้วย ดังนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องจดทะเบียนให้กำลังแรงม้าที่ต่ำ แต่หากกำลังแรงม้าต่ำ มูลค่าของเครื่องจักรที่ผู้ประเมินก็จะต่ำไปด้วย ดังนั้นหากต้องการเพิ่มมูลค่าของเครื่องจักร จำเป็นต้องเพิ่มกำลังแรงม้าด้วย ซึ่งก็ทำให้ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ความรู้ของผู้ประเมินเกี่ยวกับเทคนิค กลไกของเครื่องจักร ยังเป็นสิ่งที่สำคัญ

มาก เพราะเครื่องจักรมีการทำงานที่ซับซ้อน บางครั้งมีการดัดแปลงเครื่องจักร ทำให้ผู้ประเมินต้องใช้ความรู้เชิงเทคนิคขั้นสูง จึงจะสามารถประเมินราคาเครื่องจักรได้อย่างถูกต้อง

ผลการดำเนินงานตามโครงการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนในปัจจุบัน

การดำเนินการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง โดยผลการดำเนินงานแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2547 - 30 กันยายน 2548 มีผลการดำเนินงานดังนี้ (สำนักงานแปลงทรัพย์สินเป็นทุน, 2548)

- ทรัพย์สินประเภทที่ดิน ได้ออกเอกสารสิทธิไปแล้ว 761,542 ราย ยื่นคำขอกู้ 150,746 ราย อนุมัติสินเชื่อ 161,722 ราย วงเงินทั้งสิ้น 13,352.63 ล้านบาท

- ทรัพย์สินประเภทสิทธิการเช่า ออกเอกสารสิทธิไปแล้ว 10,051 ราย ยื่นคำขอกู้ 1,548 ราย อนุมัติสินเชื่อ 1,071 ราย วงเงินทั้งสิ้น 285.72 ล้านบาท

- ทรัพย์สินประเภทที่สาธารณะ ออกเอกสารสิทธิไปแล้ว 12,354 ราย ยื่นคำขอกู้ 2,363 ราย อนุมัติสินเชื่อ 2,921 ราย วงเงินทั้งสิ้น 96.95 ล้านบาท

- ทรัพย์สินประเภททรัพย์สินทางปัญญา ออกเอกสารสิทธิ 45,314 ราย ยื่นคำขอกู้ 220 ราย อนุมัติสินเชื่อ 30 ราย วงเงินทั้งสิ้น 38.32 ล้านบาท

-ทรัพย์สินประเภทเครื่องจักร ออกเอกสารสิทธิ 1,623 ราย ยื่นคำขอกู้ 1,651 ราย อนุมัติสินเชื่อ 1,651 ราย วงเงินทั้งสิ้น 81,474.28 ล้านบาท

ผลการดำเนินงานรวมของทรัพย์สินทั้ง 5 ประเภท พบว่า สถาบันการเงินได้อนุมัติวงเงินทั้งหมดให้กับกลุ่มผู้ขอกู้ ทั้งสิ้นจำนวน 95,247.90 ล้านบาท ทำให้เกษตรกร กลุ่มพ่อค้า แม่ค้า OTOP รวมถึงผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ได้นำทรัพย์สินที่ตนเองมีอยู่มาจดทะเบียนและแปลงเป็นทุน เพื่อนำเงินทุนไปหมุนเวียนพัฒนาธุรกิจให้มีศักยภาพได้ต่อไป

ตัวอย่างผู้ประกอบการที่ดำเนินการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน

ผู้ประกอบการ	ประเภทธุรกิจ	ประเภทของทรัพย์สิน	รายละเอียด
บริษัทโชยุยากิกรุ๊ป จำกัด	ผลิตและจำหน่ายซอสปรุงรสในรูปแบบของแฟรนไชส์	ทรัพย์สินทางปัญญา	เครื่องหมายการค้า
บริษัทพ็อพไอเดิล จำกัด	ให้บริการระบบซอฟแวร์ตรวจสอบข้อมูลบนโทรศัพท์เคลื่อนที่	ทรัพย์สินทางปัญญา	ลิขสิทธิ์ ซอฟแวร์
นายมีชัย วัฒนา อู่มีชัยยนต์	บริการเคาะ พ่นสี รถยนต์	เครื่องจักร	ห้องอบสี
นางสุพัตรา งามเสงี่ยม	ธุรกิจแผงลอยเครื่องประดับ ในตลาดห้วยขวาง	สัญญาเช่า	สัญญาเช่าแฟลตการเคหะห้วยขวาง
นายไพเราะ หน้าผา จ.ร้อยเอ็ด	ธุรกิจจำหน่าย รับซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า	สัญญาเช่า	สัญญาเช่าที่ราชพัสดุ
นางกฤติยา ไพศาล รัตนากร	ธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป จ. อุทัยธานี	สัญญาเช่า	สัญญาเช่าที่ กรมธนารักษ์
นางบุหงา หวลบุตตา	ธุรกิจขายต้นไม้ ย่านเทเวศน์	หนังสือรับรองสิทธิ	หนังสือรับรองสิทธิของกรุงเทพมหานคร
นางบังอร นาจำปา	เกษตรกร	ที่ดิน สปก.	ที่ดิน สปก. จังหวัดสระบุรี จำนวน 15 ไร่

แนวโน้มและทิศทางการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน

การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานบริหารการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน กรมที่ดิน กรมธนารักษ์ การเคหะแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักงานกรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาล กรมประมง กรมทรัพย์สินทางปัญญา และกรมโรงงานอุตสาหกรรม ร่วมกับสถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชน ในการออกเอกสารสิทธิ และนำเอกสารสิทธิมาใช้เป็นหลักประกันการขอสินเชื่อ ซึ่งมีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการมากมาย ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนของรัฐได้มากขึ้น ลดการกู้หนี้นอกระบบ ซึ่งมีภาระค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่สูง ตลอดระยะเวลาการดำเนินการประมาณ 2 ปี พบปัญหาและอุปสรรค

หลายประการ ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือประชาชนระดับรากหญ้ายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน อีกทั้งหลักเกณฑ์ที่ใช้ประเมินทรัพย์สินหลายประเภทยังขาดความชัดเจน เช่นทรัพย์สินทางปัญญาและเครื่องจักร และผู้ถือเอกสารสิทธิบางรายเป็นเอกสารสิทธิแบบมีเงื่อนไข ซึ่งจะมีปัญหาในการใช้เป็นหลักค้ำประกัน

ทั้งนี้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมและเพื่อเสริมสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นให้กับประชาชน เกี่ยวกับการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน ให้กว้างขวางที่สุด ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และในกรุงเทพฯ ด้วยการประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่าง ๆ ในการเป็นแหล่งกระจายความรู้และสถานที่สำหรับฝึกอบรม และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสถาบันการเงิน เพื่อเป็นการขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้น จะต้องพัฒนาตลาดสินเชื่อรองเพื่อให้ผู้สนใจที่ถือเอกสารสิทธิแบบมีเงื่อนไขสามารถแปลงทรัพย์สินได้ อีกทั้งยังเสริมสร้างกลไกการจัดระบบเอกสารแสดงสิทธิเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสถาบันการเงิน มีการจัดระบบทรัพย์สินของชาติ โดยนำทรัพย์สินที่เข้าถึงแหล่งทุนได้มาบริหารจัดการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน ด้านสถาบันการเงินมีการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ และความรู้เกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะประเมิน และทำการประเมินราคาทรัพย์สินอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับทุกฝ่าย

ในการดำเนินการแปลงทรัพย์สินเป็นทุนนอกจากจะให้ความสำคัญกับเงินทุนที่เป็นตัวเงินแล้ว ต้องขยายถึงทุนด้านอื่น เช่นทุนทางกายภาพ ทุนทางทรัพยากรมนุษย์ และทุนทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืนอย่างแท้จริง

นโยบายการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน เป็นนโยบายที่ทำให้ประชาชนในระดับรากหญ้าที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ ได้รับโอกาสที่ดีขึ้นในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีทรัพย์สินประเภทที่ดิน สิทธิการเช่า หนังสือรับรองสิทธิในที่สาธารณะ ทรัพย์สินทางปัญญา และเครื่องจักร สามารถนำมาใช้เป็นหลักประกันในการขออนุมัติสินเชื่อจากสถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชน และนำเงินสินเชื่อดังกล่าวไปลงทุนหรือประกอบกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้อันเป็นผลประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ ก่อให้เกิดกระบวนการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในอนาคตต่อไป

บทที่ 4
วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากร

ประชากรที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนแปลงสินทรัพย์เป็นทุนกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและได้รับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาขาขุนหาญ จังหวัดศรสะเกษ ตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่มีหนี้เงินกู้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2551(ปีบัญชี2550) รวมจำนวน 1,055 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ซึ่งเป็นตัวแทนของประชากรที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาขาขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่มีหนี้เงินกู้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2551(ปีบัญชี2550) จำนวน 110 คน

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของยามาเน่ ทาโร (Yamana taro) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ และมีความคลาดเคลื่อน เท่ากับ +- 10% จากจำนวนประชากร 1,055 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 91 คน ดังผู้ศึกษาจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาเท่ากับ 110 คน โดยแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างออกตามพื้นที่ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จากนั้นผู้ศึกษา ได้ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายหรือธรรมดา (Simple random sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อ เนื่องจากมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก และเพื่อให้กระจายแบบสอบถาม

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณา (Descriptive method) ในรูปตารางหรืออัตราส่วนร้อยละ โดยแจกแจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลดังนี้

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังต่อไปนี้

- เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา

4.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย การได้รับสินเชื่อ การอบรม

- ข้อมูลรายได้ภาคการเกษตร / นอกภาคการเกษตร ก่อน/หลัง ได้รับเงินกู้
- ข้อมูลรายจ่ายภาคการเกษตร / นอกภาคการเกษตร หลังได้รับเงินกู้
- จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ ความสามารถในการชำระหนี้
- การเข้ารับการอบรมตามโครงการ

4.1.3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการแปลงสินทรัพย์เป็น

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล (Descriptive method) โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 (Statistical Package for Social Sciences) โดยการบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามลงในโปรแกรมและประมวลมวล อัตราส่วน ร้อยละ

4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ

ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง แบบสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) (คิดเป็นร้อยละ 10 จากประชากรที่ศึกษา) สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างและรับมอบแบบสอบถามคืน

ข้อมูลทุติยภูมิโดย

1. ประสานงานขอรายชื่อเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในเขตพื้นที่อำเภอขุนหาญ จากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดศรีสะเกษ

2. ขอข้อมูลพื้นฐานของ ธกส.ขุนหาญ เรียกข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับเงินกู้ตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่มีหนี้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2551(ปีบัญชี 2550)

3. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของทุนและเรื่องของรายได้

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา **(Descriptive Method)** โดยการบรรยายจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 (Statistical Package for Social Sciences) จึงกำหนดแผนข้อมูลดังต่อไปนี้

1.ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2.เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายทั้งภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร จำนวนพื้นที่การถือครองที่ดิน จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อโครงการแปลงสินทรัพย์เป็น ทุน

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้ก่อนโครงการและหลังโครงการโดย

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง เพศชายและเพศหญิง อายุ วุฒิการศึกษา จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดิน จำนวนเงินกู้ที่ได้รับตามโครงการ ความสามารถในการชำระหนี้ การเข้ารับการอบรมในโครงการ

บทที่ 5

ผลการการศึกษา

จังหวัดศรีสะเกษมีข้อมูลพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื้อที่ทั้งหมด 1,463,210 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่จัดสรรแล้ว 1,029,614 ไร่ คิดเป็น 119,725 แปลง มีผู้มีสิทธิในพื้นที่จัดสรรแล้ว 92,807 ราย สำหรับอำเภอขุนหาญนั้น มีพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื้อที่ทั้งหมด 209,709 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่จัดสรรแล้ว 148,287 ไร่ คิดเป็น 15,293 แปลง มีผู้มีสิทธิในพื้นที่จัดสรรแล้ว 15,293 ราย (ที่มา: สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดศรีสะเกษ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2550) โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาขุนหาญ ร่วมกับ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(ส.ป.ก.)ศรีสะเกษ ให้สิทธิแก่ผู้มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01)นำมาเป็นหลักประกันเงินกู้

จากการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ที่ได้รับเงินกู้ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา ขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในปี 2550 นั้น จากจำนวนข้อมูล 110 ตัวอย่าง ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษาดังนี้

5.1.ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

5.2.ข้อมูลด้านรายได้

5.3.ข้อมูลด้านรายจ่าย

5.4.จำนวนการถือครองที่ดิน

5.5.ข้อมูลการได้รับสินเชื่อ

5.6 การอบรมจากโครงการ

5.7.ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

5.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตารางที่ 5.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1) เพศ		
ชาย	87	79.1
หญิง	23	20.9
2) อายุ		
20-30	2	1.8
31-40	18	16.4
41-50	35	31.8
51-ขึ้นไป	55	50.0
3) สถานภาพสมรส		
โสด	1	0.9
สมรส	108	98.2
หย่าร้าง	1	0.9
4)ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	95	86.4
มัธยมศึกษา	15	13.6
ปริญญาตรี	0	0.0
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.0

ที่มา : จากการสำรวจ

5.1.1. ข้อมูลทั่วไปของ เกษตรกรเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จากการศึกษามีผลปรากฏดังนี้

เพศ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ที่ได้รับเงินกู้ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา ขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในปี 2550 นั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 79.1 เป็นเพศชาย ส่วนที่เหลือร้อยละ 20.9 เป็นเพศหญิง

อายุ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ที่ได้รับเงินกู้ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา ขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในปี 2550 จำนวนครึ่ง (ร้อยละ 50) มีอายุ 50 ปีขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 31.8 มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี และ ร้อยละ 16.4 มีช่วงอายุ 31-40 ปี ส่วนน้อยร้อยละ 1.8 มีช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี

สถานะภาพสมรส ส่วนใหญ่ ร้อยละ 98.2 สมรสแล้ว ส่วนน้อยโสดและหม้าย อย่างละร้อยละ 0.9

ระดับการศึกษา มีเพียง 2 ระดับ คือระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดย ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และ ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.6 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

จากข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร มีลักษณะทั่วไปไม่ได้แตกต่างไปจากเกษตรกร ในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีลักษณะเดียวกับระดับประเทศ คือส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 52 ปี ระดับการศึกษาไม่เกินภาคบังคับ (ที่มา : การเปลี่ยนแปลงการกระจายรายได้และทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตร (2548) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

5.2 ข้อมูลด้านรายได้

ตารางที่ 5.2 ข้อมูลด้านรายได้

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนได้รับเงินกู้		
1)รายได้เฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร)		
ต่ำกว่า 10,001 บาท	3	2.7
10,001-20,000 บาท	4	3.6
20,001-30,000 บาท	14	12.7
30,001-50,000 บาท	37	33.7
50,001-100,000 บาท	36	32.8
100,001 บาท ขึ้นไป	16	14.5
2)รายได้เฉลี่ยต่อปี(นอก-ภาคการเกษตร)		
ต่ำกว่า 10,001 บาท	33	30.0
10,001-20,000 บาท	37	33.6
20,001-30,000 บาท	17	15.5
30,001-50,000 บาท	18	16.4
50,001-100,000 บาท	4	3.6
100,001 บาท ขึ้นไป	1	0.9

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 5.2 ข้อมูลด้านรายได้(ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
หลังได้รับเงินกู้		
1)รายได้เฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร)		
ต่ำกว่า 10,001 บาท	3	2.7
10,001-20,000 บาท	2	1.8
20,001-30,000 บาท	7	6.4
30,001-50,000 บาท	27	24.5
50,001-100,000 บาท	48	43.6
100,001 บาท ขึ้นไป	23	20.9
2)รายได้เฉลี่ยต่อปี(นอก-ภาคการเกษตร)		
ต่ำกว่า 10,001 บาท	34	30.9
10,001-20,000 บาท	23	20.9
20,001-30,000 บาท	22	20.0
30,001-50,000 บาท	18	16.4
50,001-100,000 บาท	11	10.0
100,001 บาท ขึ้นไป	2	1.8

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 5.2 ข้อมูลด้านรายได้ แยกออกเป็น 2 กรณีคือ รายได้ก่อนได้รับเงินกู้จากโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน และรายได้หลังจากได้รับเงินกู้เมื่อเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

5.2.1. รายได้ก่อนได้รับเงินกู้ แบ่งเป็นรายได้ก่อนได้รับเงินกู้ จากภาคการเกษตร และรายได้จากนอกภาคการเกษตร

5.2.1.1.รายได้ก่อนได้รับเงินกู้ จากภาคการเกษตร เกษตรกรจำนวนร้อยละ 33.6 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 30,001 – 50,000 บาท รองลงมาร้อยละ 32.7 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001-100,000 บาท ถัดไปร้อยละ 14.5 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 100,001 บาทขึ้นไป และร้อยละ 12.7 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท และสัดส่วนน้อยร้อยละ 3.6 และ ร้อยละ 2.7 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท 1-10,000 บาทตามลำดับ

5.2.1.2.รายได้ก่อนได้รับเงินกู้ จากนอกภาคการเกษตร เกษตรกรจำนวนร้อยละ 33.6 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท รองลงมาร้อยละ 30.0 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 1-10,000 บาท และร้อยละ 16.5 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 30,001-50,000 บาท ถัดไปร้อยละ 15.5 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท และและร้อยละ 3.6 และ ร้อยละ 0.9 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001 – 100,000 บาท 100,001 บาทขึ้นไปตามลำดับ

5.2.2. รายได้หลังได้รับเงินกู้ แบ่งเป็นรายได้หลังได้รับเงินกู้ จากภาคการเกษตร และรายได้จากนอกภาคการเกษตร

5.2.1.1.รายได้หลังได้รับเงินกู้ จากภาคการเกษตร เกษตรกรจำนวนร้อยละ 43.6 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001 – 100,000 บาท รองลงมาร้อยละ 24.5 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 30,001-50,000 บาท ถัดไปร้อยละ 20.9 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 100,001 บาทขึ้นไป และร้อยละ 6.4, ร้อยละ 2.7, ร้อยละ 1.8 มีรายได้ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001 – 30,000 บาท, 1-10,000 บาท, 20,001-30,000 บาท ตามลำดับ

5.2.1.2.รายได้หลังได้รับเงินกู้ จากนอกภาคการเกษตร เกษตรกรจำนวนร้อยละ 30.9 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 1 – 10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 20.9 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท ถัดไปร้อยละ 20.0 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท สัดส่วนน้อยร้อยละ 16.4, ร้อยละ 10.0, ร้อยละ 1.8 มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 30,001 – 50,000 บาท, 50,001-100,000 บาท, 100,001 บาทขึ้นไป ตามลำดับ

จากข้อมูลด้านรายได้ของเกษตรกร ทั้งรายได้ภาคการเกษตรและรายได้นอกภาคการเกษตร เป็นที่น่าสังเกตว่ามีรายได้เฉลี่ยก่อนได้รับเงินกู้ สูงกว่ารายได้เฉลี่ยของเกษตรกร ทั้งในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และระดับประเทศ คือรายได้เฉลี่ยภาคการเกษตรระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7,252 บาท ระดับประเทศ 14,388 บาท รายได้เฉลี่ยนอกภาคการเกษตร ระดับภาคะวันออกเฉียงเหนือ 14,052 บาท ระดับประเทศ 16,155 บาท (ที่มา : การเปลี่ยนแปลงการกระจายรายได้และทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตร(2548) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) และสูงกว่าเส้นความยากจนของคนจน ในปี 2549 ระดับประเทศ ซึ่งมีค่า 1,386 บาทต่อคนต่อเดือน(16,632 บาท/ปี) ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,240 บาท ต่อคนต่อเดือน(14,880 บาท / ปี) (ที่มา : สถิติข้อมูลความยากจนและการกระจาย 2531-2549 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

5.3 ข้อมูลด้านค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 5.3 ข้อมูลด้านรายจ่าย

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
หลังได้รับเงินกู้		
1)รายจ่ายเฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร)		
ต่ำกว่า 10,001 บาท	8	7.3
10,001-20,000 บาท	27	24.5
20,001-30,000 บาท	36	32.7
30,001-50,000 บาท	28	25.5
50,001-100,000 บาท	10	9.1
100,001 บาท ขึ้นไป	1	0.9
2)รายจ่ายเฉลี่ยต่อปี(นอก-ภาคการเกษตร)		
ต่ำกว่า 10,001 บาท	22	20.0
10,001-20,000 บาท	38	34.5
20,001-30,000 บาท	20	18.2
30,001-50,000 บาท	25	22.7
50,001-100,000 บาท	5	4.5
100,001 บาท ขึ้นไป	0	0.0

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 5.3 ข้อมูลด้านรายจ่าย เป็นรายจ่ายหลังจากได้รับเงินกู้เมื่อเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือค่าใช้จ่ายภาคการเกษตร และค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร

5.3.1 ค่าใช้จ่ายภาคการเกษตร เกษตรกรจำนวนร้อยละ 32.7 มีรายจ่ายภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001 – 30,000 บาท รองลงมาร้อยละ 25.5มีรายจ่ายภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 30,001-50,000 บาท ถัดไปร้อยละ 24.5มีรายจ่ายภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท และร้อยละ 9.1, ร้อยละ 7.3, ร้อยละ 0.9 มีรายจ่ายภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001 – 100,000 บาท, 1-10,000 บาท, 100,001 บาทขึ้นไป ตามลำดับ

5.3.2 ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร เกษตรกรจำนวนร้อยละ 34.5 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท รองลงมาร้อยละ 22.7 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 30,001-50,000 บาท ถัดไปร้อยละ 20.0 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง1-10,000 บาท และร้อยละ 18.2 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท และร้อยละ 4.5 มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001 – 100,000 บาท

จากข้อมูลด้านรายจ่ายของเกษตรกร ทั้งรายได้ภาคการเกษตรและรายได้นอกภาคการเกษตร เป็นข้อมูลรายจ่ายหลังจากได้รับเงินกู้ โดยไม่ได้สำรวจข้อมูลรายจ่ายก่อนได้รับเงินกู้ ดังนั้นข้อมูลด้านรายจ่ายนี้เป็นเพียงการสำรวจเพื่อทราบเท่านั้น

5.4.จำนวนการถือครองที่ดิน

ตารางที่ 5.4 ข้อมูลการถือครองที่ดิน

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1-10 ไร่	3	2.7
11-20 ไร่	25	22.7
21-30 ไร่	33	30.0
31-50 ไร่	36	32.7
51 ไร่ ขึ้นไป	13	11.9

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตาราง 5.4 ข้อมูลการถือครองที่ดิน เกษตรกรร้อยละ 32.7 ถือครองที่ดินอยู่ในช่วง 31-50 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 30.0 มีที่ดินอยู่ในช่วง 21-30 ไร่ ถัดไปร้อยละ 22.7 ถือครองที่ดินอยู่ในช่วง 11-20 ไร่ และร้อยละ 11.9 ถือครองที่ดินอยู่ในช่วง 51 ไร่ขึ้นไป และ น้อยที่สุดร้อยละ 2.7 ถือครองที่ดินอยู่ในช่วง 1 – 10 ไร่

จากข้อมูลด้านการถือครองที่ดิน มีขนาดใกล้เคียงกับขนาดการถือครองที่ดินของเกษตรทั่วไปในจังหวัดศรีสะเกษ คือส่วนใหญ่ถือครองที่ดินระหว่าง 10-39 ไร่ (ที่มา : "จำนวนผู้ถือครองและเนื้อที่ถือครองทำการเกษตร จำแนกตามลักษณะการดำเนินงาน และขนาดเนื้อที่ถือครองทั้งสิ้น" การสำมะโนการเกษตร สำนักงานสถิติจังหวัดศรีสะเกษ) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีลักษณะการถือครองที่ดินคล้ายกับเกษตรกรทั่วๆ ไปในจังหวัดศรีสะเกษ

ผลการคำนวณเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร(Chi-Square) ด้วยวิธีเปียร์สัน การถือครองที่ดินกับจำนวนเงินกู้ตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

สมมติฐานทางสถิติ

Ho: $\rho = 0$ จำนวนเงินกู้ตามโครงการขึ้นอยู่กับการถือครองที่ดิน

H1: $\rho = 0$ จำนวนเงินกู้ตามโครงการไม่ขึ้นอยู่กับการถือครองที่ดิน

ผลการการคำนวณ P (ความน่าจะเป็น) = 0.050, α (ระดับนัยสำคัญ) = .05

ดังนั้น ค่า P มากกว่าค่า α จึงยอมรับ Ho

สรุปได้ว่าจำนวนเงินกู้ที่ได้รับตามโครงการขึ้นอยู่กับจำนวนการถือครองที่ดินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จะเห็นได้ว่าโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนได้สนับสนุนเงินทุนให้แก่เกษตรกรรายขนาดกลางถึงเกษตรกรรายใหญ่ขึ้นไปส่วนเกษตรกรรายเล็กและยากจนจริง ๆ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนมากนัก (รายละเอียดแนบในภาคผนวก ค)

5.5.ข้อมูลการได้รับสินเชื่อ

ตารางที่ 5.5.ข้อมูลการได้รับสินเชื่อ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1) วัตถุประสงค์ในการกู้		
1.1 ปลูกพืช	28	25.5
1.2 เลี้ยงสัตว์	69	62.7
1.3 นอกภาคการเกษตร	13	11.8
2)จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน		
ต่ำกว่า 10,001 บาท	1	0.9
10,001-20,000 บาท	1	0.9
20,001-30,000 บาท	2	1.8
30,001-50,000 บาท	42	38.2
50,001-100,000 บาท	39	35.5
100,001 บาท ขึ้นไป	25	22.7
3)ความสามารถในการชำระหนี้		
สามารถชำระหนี้ได้	110	100.0
ไม่สามารถชำระหนี้ได้	0	0.0

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตาราง 5.5 ข้อมูลการได้รับสินเชื่อ แยกออกเป็น 3 กรณีคือ วัตถุประสงค์ในการกู้และจำนวนเงินกู้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน รวมถึงความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร

5.5.1 วัตถุประสงค์ในการกู้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 69 มีวัตถุประสงค์ในการกู้ด้านเลี้ยงสัตว์ รองลงมาร้อยละ 25.5 มีวัตถุประสงค์ในการกู้ด้านปลูกพืช และน้อยที่สุดร้อยละ 11.8 มีวัตถุประสงค์ด้านนอกภาคการเกษตร

จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ วัตถุประสงค์ในการกู้เพื่อเลี้ยงสัตว์ จะแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ 1)เพื่อซื้อแม่พันธ์โคเนื้อ เพื่อนำมาเลี้ยงเพื่อผลิตลูกโค ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนในการขายลูกโคในระยะเวลา 2 ปีขึ้นไป และ 2)เกษตรกรบางส่วนซื้อโคขุน เลี้ยงไว้จำหน่ายในระยะเวลาภายใน 1 – 2 ปี

ส่วนเกษตรกรที่กู้เพื่อปลูกพืชจะใช้เงินเพื่อการปลูกยางพาราตั้งแต่เริ่มปลูก ซึ่งจะได้ผลตอบแทนในระยะเวลา 6 – 7 ปี

สำหรับเกษตรกรที่มีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินนอกภาคการเกษตรจะเป็นการค้าขายของชำในหมู่บ้าน

5.5.2 จำนวนเงินกู้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ส่วนใหญ่ร้อยละ 38.2 กู้จำนวนเงินอยู่ในช่วง 30,001-50,000 บาท รองลงมาร้อยละ 35.5 กู้จำนวนเงินอยู่ในช่วง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 22.7 กู้จำนวนเงินอยู่ในช่วง 100,001 บาท ขึ้นไป และเกษตรกรส่วนน้อย ร้อยละ 1.8 ร้อยละ 0.9 ,ร้อยละ 0.9 กู้จำนวนเงินอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท , 10,001-20,000 บาทและ1-10,000 บาท ตามลำดับ

จำนวนเงินกู้ที่เกษตรกรได้รับ ขึ้นอยู่กับจำนวนการถือครองที่ดิน ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาจำนวนเงินให้กู้ของ ธ.ก.ส.

5.5.3 ความสามารถในการชำระหนี้ เกษตรทั้งหมดที่เข้ารวมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ทั้งหมดสามารถชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไข

ธ.ก.ส.กำหนดให้เกษตรกรชำระหนี้เป็นรายปี ๆ ละ 1 งวด จนกระทั่งชำระหนี้เสร็จสิ้นซึ่งจะใช้ระยะเวลาไม่เกิน 15 ปี

5.6 ข้อมูลการอบรมจากโครงการ

ตารางที่ 5.6 ข้อมูลการอบรมจากโครงการ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการอบรม	65	59.1
ได้รับการอบรม	45	40.9
- อบรม 1 ครั้ง	20	18.2
- อบรม 2 ครั้ง	15	13.6
- อบรม 3 ครั้ง	2	1.8
- อบรมมากกว่า 3 ครั้ง	8	7.3

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตาราง5.6 ข้อมูลการอบรมจากโครงการ เกษตรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.1 ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนที่เหลือร้อยละ 40.9 ได้รับการอบรม และเกษตรกรที่ได้รับการอบรมส่วนใหญ่ร้อยละ18.2 ได้รับการอบรม 1 ครั้ง ร้อยละ 13.6 ได้รับการอบรม 2 ครั้ง ร้อยละ 7.3 ได้รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง ส่วนน้อยที่สุดร้อยละ 1.8 ได้รับการอบรม 3 ครั้ง

ในการอบรมมีหัวข้ออบรมเช่น การส่งเสริมการเลี้ยงโค การส่งเสริมการปลูกยางพารา การประกอบอาชีพเสริมและการลดต้นทุนการผลิต

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อพยากรณ์

เมื่อนำข้อมูลตัวแปรทุกตัวมาทดสอบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้หลังกู้เงิน(ภาคการเกษตร)หรือไม่โดยการตั้งสมมติฐานทางสถิติดังนี้

H_0: $\rho = 0$ ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์รายได้หลัง กู้ ภาคการเกษตรได้

H_1: $\rho = 0$ ตัวแปรอิสระบางตัวสามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์รายได้หลัง กู้ ภาคการเกษตรได้

ผลการการคำนวณ P (ความน่าจะเป็น) = .000 α (ระดับนัยสำคัญ) = .05

ดังนั้น ค่า P น้อยกว่าค่า α จึงปฏิเสธ Ho ยอมรับ H1

สรุปได้ว่าตัวแปรอิสระบางตัวสามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์รายได้หลังกู้(ภาคการเกษตร)ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทดสอบตัวแปรที่สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์รายได้หลังกู้(ภาคการเกษตร) ได้ประกอบด้วย

1. ค่า P รายได้ก่อนกู้ภาคการเกษตร = .000 < α ดังนั้นตัวแปรรายได้ก่อนกู้ภาคการเกษตรสามารถนำมาใช้พยากรณ์รายได้หลังกู้เงินภาคการเกษตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. ค่า P ค่าใช้จ่ายภาคการเกษตร = .001 < α ดังนั้นตัวแปรค่าใช้จ่ายภาคการเกษตรสามารถนำมาใช้พยากรณ์รายได้หลังกู้เงินภาคการเกษตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. ค่า P การเข้ารับการอบรมจากโครงการ = .007 < α ดังนั้นตัวแปรจำนวนถือครองที่ดิน สามารถนำมาใช้พยากรณ์รายได้หลังกู้เงินภาคการเกษตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 (รายละเอียดแนบในภาคผนวก. ง)

5.7.ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาขาขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ และมีหนี้คงเหลือในปี 2550 มีปัญหาอุปสรรคในโครงการดังนี้เป็นปัญหาอุปสรรคที่ได้จากคำถามปลายเปิดไม่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรที่ได้รับสินเชื่อจากธนาคาร ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคในทุกขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการตั้งแต่การขอเข้ารับสิทธิ์การทำกินในการปฏิรูปที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ การขึ้นทะเบียนเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน การขอรับสินเชื่อจากธนาคาร ซึ่งพอจะสรุปปัญหาอุปสรรคได้ดังนี้

1) ปัญหาการได้รับเงินกู้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรที่มีที่ดินที่จะเข้าร่วมโครงการน้อย เมื่อธนาคารจะมีการประเมินราคาที่ดินตามราคาที่ดินกลางของสาขา ทำให้การกู้เงินโดยใช้หลักประกันจำนองที่ดินในโครงการกู้ได้น้อยกว่าความต้องการของเกษตรกร

2) ปัญหาการไม่ได้รับการอบรมอาชีพจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การจัดอบรมให้ความรู้ทั้งด้านการผลิตและการจัดการจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินและจากธนาคารนั้น ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ควรจะมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ เข้ามาต่อยอดให้ความรู้

3) ปัญหาการได้รับความไม่สะดวกในการขอกู้เงินกับธนาคารทั้งในส่วนการให้บริการที่พนักงานมีน้อยและขั้นตอนการขอกู้ใช้เวลานาน

4) ปัญหาด้านการตลาดทำให้การขายสินค้าเกษตรไม่มีอำนาจต่อรอง เกิดการกดราคาจากพ่อค้าที่ใช้โอกาสนี้สร้างกำไรมากที่สุด

5) ปัญหาด้านการขอรับสิทธิ์เข้าทำกินในที่ดินและการออกเอกสารแสดงสิทธิ์(ส.ป.ก.4-01) ยังมีความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ทำให้การล่าช้าไม่สามารถเข้าขอรับสินเชื่อได้ทันตามความต้องการ

บทที่ 6
สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระเรื่องศึกษาการเปลี่ยนแปลงของรายได้เกษตรกรตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ผลในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาและมีข้อเสนอแนะในการศึกษาดังนี้

6.1. สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรหลังจากเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค์ของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ในเขตอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ โดยเกษตรกรที่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน(ส.ป.ก.4-01)ได้มีการขึ้นทะเบียนเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นกับสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดศรีสะเกษ และที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) สาขาอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ยังคงมีหนี้เงินกู้คงเหลืออยู่กับธนาคาร ณ 31 มีนาคม พ.ศ.2551 (ปีบัญชี2550) จำนวนทั้งสิ้น 1,055 คน และได้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง แบบสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จำนวน 110 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องถือเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม มาตรวจสอบความถูกต้องและจัดหมวดหมู่ลงรหัส เพื่อประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 ให้ค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าผลรวม การศึกษามีดังนี้

6.1.1.ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปลักษณะทั่วไปข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนที่ได้รับเงินกู้ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา ขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในปี 2550

เกษตรที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย เพศชาย 87 คน และ เพศหญิง 23 คน ส่วนใหญ่อยู่ใน ช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 50 ของตัวอย่างทั้งหมด สมรสจำนวน คิดเป็นร้อยละ 98.2 ของตัวอย่างทั้งหมด ระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 86.4 ของตัวอย่างทั้งหมด

6.1.2 ผลการศึกษาด้านการได้รับเงินทุนกับการเปลี่ยนแปลงรายได้ภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เมื่อได้รับเงินทุน(เงินกู้จาก ธ.ก.ส.)แล้วมีรายได้เปลี่ยนแปลงดังนี้

ตางรางที่ 6.1 การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาคการเกษตรเมื่อได้รับเงินกู้

จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน	จำนวนรายทั้งหมด	ร้อยละของตัวอย่างทั้งหมด	การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาคการเกษตรหลังจากได้รับเงินกู้					
			มีรายได้เพิ่มขึ้น		มีรายได้คงที่		มีรายได้ลดลง	
			ราย	%	ราย	%	ราย	%
1 ต่ำกว่า 10,001 บาท	1	0.9	1	0.9	-	-	-	-
2 10,001-20,000 บาท	1	0.9	1	0.9	-	-	-	-
3 20,001-30,000 บาท	2	1.8	1	0.9	1	0.9	-	-
4 30,001-50,000 บาท	42	38.2	20	18.2	21	19.1	1	0.9
5 50,001-100,000 บาท	39	35.5	8	7.3	28	25.5	3	2.7
6 100,001 บาท ขึ้นไป	25	22.7	9	8.2	15	13.6	1	0.9
ยอดรวม	110	100	40	36.4	65	59.1	5	4.5

ที่มา : จากการสำรวจ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารเป็นทุนในการลงทุน ยังคงมีหนี้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2551(ปีบัญชี 2550) แต่ละช่วงของจำนวนเงินกู้ที่ได้รับนั้น มีรายได้ภาคการเกษตรเปลี่ยนแปลงดังนี้

1)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่1-10,000 บาท ทั้งหมด 1 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น

2)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท ทั้งหมด 1 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น

3)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท ทั้งหมด 2 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรคงที่ 1 ราย

4)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 30,001-50,000 บาท ทั้งหมด 42 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 20 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรคงที่ 21 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 1 ราย

5)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท ทั้งหมด 39 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 8 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรคงที่ 28 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 3 ราย

6)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 100,001 บาท ขึ้นไป ทั้งหมด 25 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 9 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรคงที่ 15 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 1 ราย

สรุปโดยรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารส่วนใหญ่มีรายได้ภาคการเกษตรคงที่ 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.1 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.4 ของตัวอย่างทั้งหมด และส่วนน้อย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 5 รายคิดเป็นร้อยละ 4.5 ของตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 6.2 การเปลี่ยนแปลงรายได้นอกภาคการเกษตรเมื่อได้รับเงินกู้

จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน	จำนวนรายทั้งหมด	ร้อยละของตัวอย่างทั้งหมด	การเปลี่ยนแปลงรายได้นอกภาคการเกษตรหลังจากได้รับเงินกู้					
			มีรายได้เพิ่มขึ้น		มีรายได้คงที่		มีรายได้ลดลง	
			ราย	%	ราย	%	ราย	%
1 ต่ำกว่า 10,001 บาท	1	0.9	-	-	1	0.9	-	-
2 10,001-20,000 บาท	1	0.9	-	-	1	0.9	-	-
3 20,001-30,000 บาท	2	1.8	1	0.9	1	0.9	-	-
4 30,001-50,000 บาท	42	38.2	11	10.0	27	24.5	4	3.6
5 50,001-100,000 บาท	39	35.5	8	7.3	29	26.4	2	1.8
6 100,001 บาท ขึ้นไป	25	22.7	9	8.2	15	13.6	1	0.9
ยอดรวม	110	100	29	26.4	74	67.3	7	6.4

ที่มา : จากการสำรวจ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารเป็นทุนในการลงทุน ยังคงมีหนี้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2551(ปีบัญชี 2550) แต่ละช่วงของจำนวนเงินกู้ที่ได้รับนั้น มีรายได้นอกภาคการเกษตรเปลี่ยนแปลงดังนี้

1)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่1-10,000 บาท ทั้งหมด 1 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่

2)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท ทั้งหมด 1 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่

3)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท ทั้งหมด 2 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่ 1 ราย

4)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 30,001-50,000 บาท ทั้งหมด 42 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 11 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่ 27 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรลดลง 4 ราย

5)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท ทั้งหมด 39 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 8 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่ 29 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรลดลง 2 ราย

6)เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารตั้งแต่ 100,001 บาท ขึ้นไป ทั้งหมด 25 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 9 ราย มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่ 15 ราย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 1 ราย

สรุปโดยรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่ 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.3 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.4 ของตัวอย่างทั้งหมด และส่วนน้อย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 7 รายคิดเป็นร้อยละ 6.4 ของตัวอย่างทั้งหมด

6.1.4. ผลการศึกษาด้านการได้รับการอบรม (ด้านทุนมนุษย์)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารเป็นทุนในการลงทุน ยังคงมีหนี้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2551(ปีบัญชี 2550) ที่ไม่ได้รับการอบรม และได้รับการอบรม มีรายได้เปลี่ยนแปลงไปดังนี้

ตารางที่ 6.3 การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาคการเกษตร เมื่อได้รับการอบรม

การอบรม	จำนวนรายทั้งหมด	ร้อยละของตัวอย่างทั้งหมด	การเปลี่ยนแปลงรายได้ภาคการเกษตรหลังจากได้รับเงินกู้					
			มีรายได้เพิ่มขึ้น		มีรายได้คงที่		มีรายได้ลดลง	
			ราย	%	ราย	%	ราย	%
1 ไม่ได้เข้ารับการอบรม	65	59.1	29	26.4	34	30.9	2	1.8
2 ได้เข้ารับการอบรม	45	40.9	11	10.0	31	28.2	3	2.7
ยอดรวม	110	100	40	36.4	65	59.1	5	4.5

ที่มา : จากการสำรวจ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ที่ไม่ได้รับการอบรม และได้รับการอบรม มีรายได้ภาคการเกษตร เปลี่ยนแปลงไปดังนี้

1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่มีรายได้ภาคการเกษตรคงที่ 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.9 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.4 ของตัวอย่างทั้งหมด และส่วนน้อย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 2 รายคิดเป็นร้อยละ 1.8 ของตัวอย่างทั้งหมด

2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่มีรายได้ภาคการเกษตรคงที่ 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.2 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.0 ของตัวอย่างทั้งหมด และส่วนน้อย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 3 รายคิดเป็นร้อยละ 2.7 ของตัวอย่างทั้งหมด

3) สรุปโดยรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ไม่ได้รับการอบรมและ ที่ได้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่มีรายได้ภาคการเกษตรคงที่ 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.1 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรายได้ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.4 ของตัวอย่างทั้งหมด และส่วนน้อย มีรายได้ภาคการเกษตรลดลง 5 รายคิดเป็นร้อยละ 4.5 ของตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 6.4 การเปลี่ยนแปลงรายได้นอกภาคการเกษตรเมื่อได้รับการอบรม

การอบรม	จำนวนรายทั้งหมด	ร้อยละของตัวอย่างทั้งหมด	การเปลี่ยนแปลงรายได้นอกภาคการเกษตรหลังจากได้รับเงินกู้					
			มีรายได้เพิ่มขึ้น		มีรายได้คงที่		มีรายได้ลดลง	
			ราย	%	ราย	%	ราย	%
1 ไม่ได้เข้ารับการอบรม	65	59.1	16	14.5	44	40.0	5	4.5
2 ได้เข้ารับการอบรม	45	40.9	13	11.8	30	27.3	2	1.8
ยอดรวม	110	100	29	26.4	74	67.3	7	6.4

ที่มา : จากการสำรวจ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ที่ไม่ได้รับการอบรม และได้รับการอบรม มีรายได้นอกภาคการเกษตร เปลี่ยนแปลงไปดังนี้

1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่ 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.0 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.5 ของตัวอย่างทั้งหมด และส่วนน้อย มีรายได้นอกภาคการเกษตรลดลง 5 รายคิดเป็นร้อยละ 4.5 ของตัวอย่างทั้งหมด

2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่ 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.3 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.8 ของตัวอย่างทั้งหมด และส่วนน้อย มีรายได้นอกภาคการเกษตรลดลง 2 รายคิดเป็นร้อยละ 1.8 ของตัวอย่างทั้งหมด

3) สรุปโดยรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ไม่ได้รับการอบรมและ ที่ได้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตรคงที่ 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.3 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา มีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.4 ของตัวอย่างทั้งหมด และส่วนน้อย มีรายได้นอกภาคการเกษตรลดลง 7 รายคิดเป็นร้อยละ 6.4 ของตัวอย่างทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่าการเข้ารับการอบรมและการไม่ได้เข้ารับการอบรม ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรเนื่องจากหัวข้อที่อบรมเป็นเรื่องที่เกษตรกรมีความรู้เดิมอยู่แล้ว หรือการอบรมไม่ตรงตามสิ่งที่เกษตรกรคาดหวัง จึงไม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต

6.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของรายได้เกษตรกรตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาด้านการได้รับเงินทุนกับการเปลี่ยนแปลงรายได้ภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร และการศึกษาด้านการได้รับการอบรม (ด้านทุนมนุษย์) พบว่ามีสิ่งที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

6.2.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูงคือทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยมากกว่า 51 ปีขึ้นไป เป็นวัยเลยกลางคนที่มีกำลังกายลดลง แต่มีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนการศึกษาส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แสดงว่าเกษตรกรมีความรู้ในชั้นเรียนน้อย เนื่องจากในอดีตสถานศึกษาในชนบทส่วนใหญ่มีเพียงระดับประถมศึกษาเท่านั้น และต้องออกมาช่วยครอบครัวประกอบอาชีพการเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ ในการกู้เงินในโครงการก็มีวัตถุประสงค์เพื่อการเลี้ยงสัตว์(โคขุน) ซึ่งเป็นอาชีพที่เกษตรกรเองมีประสบการณ์ในการเลี้ยงตามชีวิตประจำวันอยู่แล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถที่สูงหรือต้องมีความรู้เฉพาะ ด้านอื่น เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากทำให้การลงทุนจะมองถึงการลงทุนที่ตนเองถนัดและทำอยู่แล้ว ไม่พยายามที่จะลงทุนในโครงการที่จะต้องใช้ความรู้ใหม่

6.2.2.การศึกษาด้านการได้รับเงินทุนกับการเปลี่ยนแปลงรายได้ภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร

รายได้ภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับเงินกู้จากธนาคารเป็นทุนในการลงทุน ยังคงมีหนี้คงเหลือ ณ 31 มีนาคม 2551(ปีบัญชี 2550)

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ที่ได้รับเงินกู้ทุกวงเงินกู้ มีรายได้ภาคการเกษตรและรายได้นอกภาคการเกษตร คงที่

ถึงแม้ผลการศึกษาพบว่าไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการสะสมทุน(Capital Accumution)ที่ว่าการลงทุนจะทำให้เกิดการผลิตสูงขึ้นและรายได้สูงขึ้น และแนวคิดการแปลงทรัพย์สินเป็นทุน นายเฮอร์นานโด เดอ โซโต (Hernando De Soto)ที่ว่าการดึงทรัพย์สินที่อยู่นอกกฎหมาย (Extralegal Property) มาเป็นทรัพย์สินที่ถูกต้องตามกฎหมายสามารถแปลงเป็นทุนได้ทำให้การเกิดผลประโยชน์จากการใช้ทุนเพิ่มขึ้น

เนื่องจาก 1) วัตถุประสงค์ในการกู้เงินตามโครงการเพื่อเลี้ยงสัตว์(โคขุน)ต้องใช้ระยะเวลา 2 ปีขึ้นไปถึงจะขายลูกโคได้ จึงทำให้รายได้ที่ได้จากการศึกษาจะมีรายได้ยังไม่เกิดผลเต็มที่ตามโครงการ อีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อรายได้เนื่องราคาของการซื้อขายโคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีราคาที่ลดลงประมาณ 20%จากปี 2549 (ราคาโคมีชีวิต กิโลกรัมละ 50 บาท ในปี 2549 ลดลงเหลือกิโลกรัมละ 40 บาท ในปี 2550) (ที่มา กรมการค้าภายใน 2549) ทำให้รายได้เกษตรกรกรในโครงการไม่เพิ่มขึ้น อีกทั้งบางส่วนยังคงเลี้ยงโคเพื่อรอราคาตลาดจะสูงขึ้นด้วย

2) จากการศึกษาพบว่าเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ ไม่ได้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 59.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ทำให้เกษตรไม่มีความรู้ที่จะนำไปใช้พัฒนาในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชูลท์ (T.W Schultz) ที่กล่าวว่า ทักษะและความรู้ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์จัดว่าเป็นทุนรูปหนึ่ง และมีความสำคัญต่อกระบวนการในการพัฒนาเช่นเดียวกับทุนในรูปอื่นๆ

แต่เกษตรที่มีรายได้คงที่เหล่านี้ อาจมีแนวโน้มที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น หากผลผลิตเหล่านี้เจริญเติบโตเต็มที่ และจากการศึกษาพบว่ามีเกษตรกรจำนวนหนึ่งซึ่งมีสัดส่วนไม่น้อย มีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคลองกับ ทฤษฎีการสะสมทุน จะเห็นได้ว่าการลงทุนทำให้คนมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมถึงทฤษฎีแรงผลักดันสำหรับการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาประเทศจำเป็นที่ต้องใช้ทุนในตอนแรกเพื่อผลักดันให้เข้าสู่กระบวนการพัฒนาการลงทุนหลายๆด้านจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในที่สุด และตามวัฏจักรแห่งความยากจน หากสามารถขจัดวงจรวัฏจักรในส่วนของการลงทุนน้อยออกไปจากวงจร ทำได้โดยการเพิ่มการลงทุนให้มากขึ้น จะทำให้การขาดแคลนทุน ความล้าหลัง การด้อยพัฒนา ลดลง ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น รายได้ที่แท้จริงก็จะเพิ่มสูงขึ้นด้วย และสอดคล้องกับ สาโรช อังสุมาลินและคณะ ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบท (กรกฎาคม 2546) พบว่า สินเชื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนในชนบท

อนึ่ง รายได้ครัวเรือนในแต่ละปีจะผันแปรตามภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง และรายได้ของเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่จะผันผวนไปตามระดับราคาผลผลิต สภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการระบาดของโรคและแมลง ส่วนรายจ่ายของประชาชนจะขึ้นอยู่กับแบบแผนหรือพฤติกรรมบริโภคของครัวเรือนซึ่งจะเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (ที่มา ข้อมูลความยากจน ปี 2549 สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สคช.)

6.3ข้อเสนอแนะ

1. นโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเป็นหนึ่งในนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน แต่จากการสำรวจ ข้อมูลการถือครองที่ดิน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายมีจำนวนถือครองที่ดินขนาดใหญ่ หากจะมีการนำนโยบายแปลงสินทรัพย์เป็นทุนมาใช้ใหม่ในคราวต่อไป ต้องมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ดีกว่านี้เพื่อแก้ไขปัญญาความยากจนได้

2. จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรม อบรมไม่ถูกจุด ไม่เพิ่มรายได้

3. การส่งเสริมโครงการต่างๆ ที่รัฐนำมาดำเนินการเพื่อช่วยเหลือประชาชนหรือเกษตรกรควรมีความสอดคล้องกัน หรือมีส่วนช่วยสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ต้องมีการวางแผนตั้งแต่การผลิต ศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นและศึกษาด้านการตลาดอย่างครบวงจร เพื่อป้องกันปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำหรือการขายไม่ได้ราคาในอนาคต

4. การสร้างกลไกในการเข้าถึงปัจจัยทุนนั้นไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นดังนั้น การแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรนอกจากการให้ทุนแล้วต้องมีปัจจัยอื่นอีกหลายประการที่จะต้องคำนึงถึงโดยเฉพาะเรื่องความรู้และการปรับเปลี่ยนวิธีการเปลี่ยนแปลงการผลิตประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

5. การดำเนินนโยบายของรัฐต้องคำนึงถึงปัญหาของส่วนงานที่เกี่ยวข้องเช่น ปัญหาผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ของสถาบันการเงินที่มีไม่เพียงพอทำให้โครงการเกิดความล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการของเกษตรกร ปัญหาการสนับสนุนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และปัญหาที่เกิดจากตัวเกษตรกรเองเป็นต้นว่าเกษตรกรอายุมาก ไม่ต้องการมีภาระเรื่องหนี้สินที่เพิ่มขึ้น

6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

1. ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้สั้นเกินไป ทำให้ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยังไม่ชัดเจน เนื่องจากผลผลิตส่วนใหญ่ต้องอาศัยระยะเวลามากกว่า 1 ปี

2. แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรได้รับ ศึกษาเฉพาะเงินทุนที่เกษตรกรกู้จาก ธ.ก.ส.เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาการกู้เงินจากแหล่งอื่นหรือไม่ ดังนั้นรายได้ที่เปลี่ยนแปลงของเกษตรกรจึงอาจจะมาจากการใช้เงินทุนอื่นนอกเหนือจากโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

สำนักงานบริหารการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การ มหาชน) "นโยบายและกรอบทิศทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ปี 2547-2551"

รศ.ดร.อรพรรณ ณ บางช้าง "โครงการจัดทำรายงานความเหมาะสมสินทรัพย์เพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ภายใต้โครงการจัดทำบัญชีงบดุลแห่งชาติเพื่อการศึกษาความมั่งคั่งของชาติ" มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2548

พิสูจน์ วงษ์จำเริญ "การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หน่วยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด สาขาร้อยเอ็ด ปี2548" รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กาญจนา ศรีพฤทธิ์เกียรติ "ผลกระทบของการมีโฉนดที่ดินต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย;กรณีศึกษาของ 70 จังหวัด(พ.ศ.2534-2541)" วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร ปีที่ 22 ฉบับที่2 (ธันวาคม 2546:25)

อิศราภรณ์ ชัยกุณา "การพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน" วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร ปีที่ 52 ฉบับที่ 597 (สิงหาคม2549:5)

สมพร ปานยินดี ปี2548 "การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย" ภาควิชาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยสยาม

ศักดิ์ศิริ ธูปวงศ์ "ความคิดเห็นต่อการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี " วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต(ส่งเสริมการเกษตร) ภาควิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มัลลี รัชรานนท์ "ผลของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร "วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(2547)"

กรมส่งเสริมสหกรณ์ แนวทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน สืบค้นจาก http://cpd.go.th (เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย "สาโรช อังสุมาลินและคณะ ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบท (กรกฎาคม 2546)" สืบค้นจาก http://elibrary.trf.or.th (เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2551)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สคช.) "ข้อมูลความยากจนปี 2549" สืบค้นจาก http://www.nesdb.go.th (เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2551)

กรมการค้าภายใน "ข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชน สินค้าเกษตร" สืบค้นจาก www.dit.go.th (ค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2551)

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

แบบสอบถาม

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ☐
2. อายุ(ปี) ☐ 20- 30 ☐
   ☐ 31- 40
   ☐ 41- 50
   ☐ 51 ขึ้นไป
3. สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่า ☐ หม้าย ☐
4. วุฒิการศึกษา ☐ ประถมศึกษา ☐ ปริญญาตรี ☐
   ☐ มัธยมศึกษา ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

<u>ก่อนได้รับเงินกู้</u>

5. รายได้เฉลี่ยต่อปี (ภาคการเกษตร) ☐
   ☐ 1-10,000 ☐ 30,001-50,000
   ☐ 10,001- 20,000 ☐ 50,001- 100,000
   ☐ 20,001- 30,000 ☐ 100,001 ขึ้นไป
6. รายได้เฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร) ☐
   ☐ 1-10,000 ☐ 30,001-50,000
   ☐ 10,001- 20,000 ☐ 50,001- 100,000
   ☐ 20,001- 30,000 ☐ 100,001 ขึ้นไป

<u>หลังได้รับเงินกู้</u>

7. รายได้เฉลี่ยต่อปี (ภาคการเกษตร) ☐
   ☐ 1-10,000 ☐ 30,001-50,000
   ☐ 10,001- 20,000 ☐ 50,001- 100,000
   ☐ 20,001- 30,000 ☐ 100,001 ขึ้นไป
8. รายได้เฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร) ☐
   ☐ 1-10,000 ☐ 30,001-50,000
   ☐ 10,001- 20,000 ☐ 50,001- 100,000
   ☐ 20,001- 30,000 ☐ 100,001 ขึ้นไป

<u>หลังได้รับเงินกู้</u>

9. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี (ภาคการเกษตร) ☐

☐ 1-10,000 ☐ 30,001-50,000
☐ 10,001- 20,000 ☐ 50,001- 100,000
☐ 20,001- 30,000 ☐ 100,001 ขึ้นไป

10. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร) ☐

☐ 1-10,000 ☐ 30,001-50,000
☐ 10,001- 20,000 ☐ 50,001- 100,000
☐ 20,001- 30,000 ☐ 100,001 ขึ้นไป

11. จำนวนการถือครองที่ดิน ☐

☐ 1-10 ไร่ ☐ 31-50 ไร่
☐ 11- 20 ไร่ ☐ 51 ไร่ ขึ้นไป
☐ 21- 30 ไร่

12. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ☐

☐ 1-10,000 ☐ 30,001-50,000
☐ 10,001- 20,000 ☐ 50,001- 100,000
☐ 20,001- 30,000 ☐ 100,001 ขึ้นไป

13. วัตถุประสงค์ในการกู้ ☐

☐ พืช
☐ สัตว์
☐ นอกการเกษตร

14. ความสามารถในการชำระหนี้ ☐

☐ ชำระได้
☐ ชำระไม่ได้

15. การเข้ารับการอบรมจากโครงการ ☐

☐ ไม่ได้อบรม
☐ ได้เข้ารับการอบรม

16. จำนวนครั้งในการเข้าอบรม ☐

☐ 1 ครั้ง ☐ 3 ครั้ง
☐ 2 ครั้ง ☐ มากกว่า 3 ครั้ง

17. เรื่องที่ได้รับการอบรม

หัวข้อที่ได้รับการอบรม	ระดับความพึงพอใจ			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. การปลูกพืช ระบุ.....				
2. การเลี้ยงสัตว์ ระบุ.....				
3. การจัดการฟาร์ม ระบุ.....				
4. อาชีพเสริม ระบุ.....				
5. ลดต้นทุนการผลิต.....				

18. ปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการ

.....

.....

.....

.....

19. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของ ธ.ก.ส.

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของ ธ.ก.ส.

การจัดตั้งกลุ่มลูกค้า

ในการดำเนินการให้สินเชื่อในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้สาขาแนะนำให้เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาอยู่ใกล้เคียงกันและสามารถติดต่อกันได้สะดวก รวมตัวกันไม่น้อยกว่า 5 คน เพื่อจัดตั้งกลุ่มลูกค้าและคัดเลือกบุคคลที่มีความเสียสละและมีความตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ของเพื่อนเกษตรกรผู้สมัครเป็นลูกค้าด้วยกัน ขึ้นเป็นหัวหน้ากลุ่มลูกค้าหนึ่งคนและเป็นผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มลูกค้าหนึ่งคนเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับพนักงานสินเชื่อในการนัดประชุมหรือติดต่อกับลูกค้าในกลุ่มเกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อของธนาคารในทุกๆเรื่อง

หลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อ

1.ให้สาขาสนับสนุนการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ว่าจะเป็นการขอใช้บริการสินเชื่อเฉพาะรายโดยตรงจากตัวเกษตรกรเองหรือโดยการเสนอแผนการขอใช้บริการสินเชื่อ ส.ป.ก. หรือเป็นการให้สินเชื่อตามโครงการที่ธนาคาร และ ส.ป.ก. ให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานร่วมกัน

2.เกษตรกรลูกค้าผู้มีสิทธิขอกู้เงินจากธนาคารโดยใช้เอกสาร ส.ป.ก. เป็นประกันหนี้เงินกู้จะต้องเป็นผู้ที่มีรายชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนรายชื่อของ ส.ป.ก. ประจำจังหวัด ซึ่ง ส.ป.ก. จังหวัดจะจัดส่งทะเบียนรายชื่อดังกล่าวให้สาขา

3.กรณีเกษตรกรลูกค้าไม่มีรายชื่อปรากฏตามทะเบียนดังกล่าว แต่ประสงค์จะขอกู้เงิน โดยใช้เอกสาร ส.ป.ก. เป็นประกันเงินกู้ ขอให้สาขาแนะนำให้เกษตรกรไปติดต่อ ส.ป.ก.จังหวัดเพื่อดำเนินการตรวจสอบตามขั้นตอนของ ส.ป.ก. ให้เรียบร้อยก่อนและเมื่อ ส.ป.ก. มีหนังสือแจ้งบัญชีรายชื่อของเกษตรกรรายดังกล่าวมาแล้วจึงจะมีสิทธิขอกู้เงินจากธนาคารได้

4.เกษตรกรลูกค้าที่ผ่านการขึ้นทะเบียนจากส่วนราชการเจ้าของทรัพย์สินแล้วสามารถขอกู้เงินจากธนาคารได้ โดยไม่ต้องผ่านการอบรมก่อน แต่ให้สาขาเป็นผู้พิจารณาว่าเกษตรกรรายใดสมควรได้รับการอบรมหรือไม่

5.ในกรณีที่เกษตรกรผู้รับสิทธิในสินทรัพย์อายุมากกว่า 60 ปี แต่ต้องการสินเชื่อ สามารถให้บุคคลในครัวเรือนได้แก่ คู่สมรส บุตรหรือหลาน ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูเกษตรกร ขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าโดยใช้สินทรัพย์ของเกษตรกรผู้ทรงสิทธิเป็นประกันหนี้เงินกู้ได้

6. เกษตรกรลูกค้าสามารถนำสินทรัพย์ตามนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนประเภทที่ดินของรัฐเป็นหลักประกันเงินกู้ในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพที่เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ ทั้งนี้เกษตรกรต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้รับสิทธิเช่น ต้องประกอบอาชีพเกษตรกรรมและที่ดิน ส.ป.ก.4-01 ที่ได้รับต้องใช้ทำการเกษตร

7. การตรวจสอบและประเมินราคาที่ดิน กรณีใช้ ส.ป.ก.4-01 เป็นประกันหนี้เงินกู้ให้สาขาประเมินราคาไม่เกินราคาจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของกรมที่ดินที่ใช้ประเมินราคาที่ดินที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับที่ดินส.ป.ก.4-01 แปลงดังกล่าว

8.เมื่อสาขาตรวจสอบและประเมินราคาที่ดิน ส.ป.ก. ของเกษตรกรลูกค้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไม่ต้องจัดส่งเอกสารการตรวจสอบที่ดิน (แบบ13-020) ให้ ส.ป.ก. จังหวัดร่วมลงนามรับรองแต่อย่างใด

ลักษณะของสินเชื่อที่ให้การสนับสนุนควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

ให้สาขาสนับสนุนการให้สินเชื่อระยะสั้นเพื่อการผลิตเป็นเป้าหมายหลักส่วนสินเชื่อระยะปานกลางหรือระยะยาวเพื่อการลงทุนโดยทั่วไปเป็นเป้าหมายรอง กรณีเกษตรกรขอรับสินเชื่อระยะยาวเพื่อเป็นค่าชดเชยให้เจ้าของที่ดินเดิม หรือเพื่อชำระค่าเช่าซื้อที่ดิน สาขาควรแนะนำให้เกษตรกรขอรับสินเชื่อดังกล่าวจากกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากกองทุนฯมีวัตถุประสงค์ให้กู้เงินเพื่อการนี้โดยตรง อีกทั้งการลงทุนดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง การใช้สินเชื่อจากเงินกองทุนฯซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากธนาคารจะไม่เป็นภาระหนักแก่เกษตรกรผู้ขอกู้ ส่วนเงินกู้ระยะปานกลางหรือระยะยาวเพื่อปรับปรุงที่ดิน หรือเพื่อพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต หากเกษตรกรสามารถขอกู้เงินจากกองทุนฯได้ให้สาขาแนะนำเกษตรกรให้ติดต่อขอกู้เงินจากกองทุนฯ ก่อน เว้นแต่สาขาจะได้รับการยืนยันจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ว่าเงินกองทุนฯไม่เพียงพอที่จะให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรรายดังกล่าวได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้สาขาพิจารณาให้เงินกู้เฉพาะรายที่สาขาพิจารณาแล้ว เห็นว่าเงินกู้ดังกล่าวจะไม่เป็นภาระหนักแก่เกษตรกรในการชำระคืนเงินกู้แก่ธนาคาร

ภาคผนวก ค

ผลการคำนวณเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร(Chi-Square)
ด้วยวิธีเปียร์สัน การถือครองที่ดินกับจำนวนเงินกู้ตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
จำนวนการถือครองที่ดิน * จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน	110	100.0%	0	.0%	110	100.0%

จำนวนการถือครองที่ดิน * จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน Crosstabulation

Count

		จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน						Total
		1-10,000 บาท	10001-20000 บาท	20,001-30,000 บาท	30,001-50,000 บาท	50,001-100,000 บาท	100,001 บาทขึ้นไป	
จำนวนการถือครองที่ดิน	1-10 ไร่	0	0	0	3	0	0	3
	10-20 ไร่	0	0	0	13	9	3	25
	21-30 ไร่	1	0	1	13	15	3	33
	31-50 ไร่	0	1	1	11	7	16	36
	51 ไร่ขึ้นไป	0	0	0	2	8	3	13
Total		1	1	2	42	39	25	110

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	31.380(a)	20	.050
Likelihood Ratio	32.959	20	.034
Linear-by-Linear Association	6.767	1	.009
N of Valid Cases	110		

a 21 cells (70.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .03.

ภาคผนวก ง

ตารางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อพยากรณ์

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
หลังกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร)	4.67	1.101	110
เพศ	1.21	.409	110
อายุ	3.30	.808	110
สถานภาพ	2.01	.214	110
วุฒิการศึกษา	1.14	.345	110
ก่อนกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร)	4.34	1.152	110
ก่อนกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร)	2.33	1.220	110
หลังกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร)	2.59	1.423	110
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี(ภาคเกษตร)	3.07	1.115	110
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี(นอกภาคเกษตร)	2.57	1.177	110
จำนวนการถือครองที่ดิน	3.28	1.033	110
จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน	4.75	.923	110
วัตถุประสงค์ในการกู้	1.86	.598	110
ความสามารถในการชำระหนี้	1.00	.000	110
การเข้ารับการอบรมจากโครงการ	1.41	.494	110
จำนวนครั้งในการเข้าอบรม	.82	1.198	110
ระดับความพึงพอใจในการรับการอบรม	.85	1.143	110

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	56.055	15	3.737	4.612	.000(a)
	Residual	76.163	94	.810		
	Total	132.218	109			

a Predictors: (Constant), ระดับความพึงพอใจในการรับการอบรม, ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี(ภาคเกษตร), สถานภาพ, ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี(นอกภาคเกษตร), อายุ, วัตถุประสงค์ในการกู้, ก่อนกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร), จำนวนการถือครองที่ดิน, วุฒิการศึกษา, จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน, ก่อนกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร), เพศ, จำนวนครั้งในการเข้าอบรม, หลังกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร), การเข้ารับการอบรมจากโครงการ

b Dependent Variable: หลังกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร)

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Correlations			Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF
1	(Constant)	3.250	1.335		2.434	.017					
	เพศ	.278	.261	.103	1.066	.289	.052	.109	.083	.653	1.531
	อายุ	-.072	.130	-.053	-.555	.580	-.074	-.057	-.043	.675	1.481
	สถานภาพ	-.111	.437	-.022	-.254	.800	-.065	-.026	-.020	.848	1.179
	วุฒิการศึกษา	.270	.283	.085	.955	.342	.143	.098	.075	.780	1.282
	ก่อนกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร)	.444	.083	.464	5.361	.000	.500	.484	.420	.819	1.221
	ก่อนกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร)	.062	.136	.068	.452	.652	.067	.047	.035	.270	3.707
	หลังกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี (นอกภาคการเกษตร)	-.095	.122	-.123	-.780	.437	.037	-.080	-.061	.246	4.068
	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี(ภาคเกษตร)	.291	.086	.295	3.366	.001	.348	.328	.264	.800	1.250
	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี(นอกภาคเกษตร)	.057	.087	.061	.653	.515	.103	.067	.051	.704	1.420
	จำนวนการถือครองที่ดิน	-.099	.093	-.093	-1.059	.292	.017	-.109	-.083	.799	1.252
	จำนวนเงินกู้ที่ได้รับในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน	.080	.106	.067	.761	.448	.188	.078	.060	.781	1.281
	วัตถุประสงค์ในการกู้	-.234	.161	-.127	-1.453	.150	-.082	-.148	-.114	.800	1.250
	การเข้ารับการอบรมจากโครงการ	-1.125	.408	-.504	-2.757	.007	-.021	-.273	-.216	.183	5.462
	จำนวนครั้งในการเข้าอบรม	.211	.129	.230	1.642	.104	.073	.167	.129	.314	3.189
	ระดับความพึงพอใจในการรับการอบรม	.202	.162	.209	1.242	.217	.054	.127	.097	.216	4.631

a Dependent Variable: หลังกู้-รายได้เฉลี่ยต่อปี(ภาคการเกษตร)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวรุ่งทิวา สันติแสงทอง
วัน เดือน ปี	22 มกราคม 2514
สถานที่เกิด	อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต(เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ 2535
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตสุรินทร์ บมจ.ธนาคารกรุงไทย
ตำแหน่ง	หัวหน้าส่วนอำนวยสินเชื่อและการตลาด